

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izveja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hoče sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vta. — Uredništvo: Kotiška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejemno uradno, inserate in reklamacije. — Inzerati se sprejemajo do točnega opredeljenega dne. — Menjše reklamacije se pošiljajo preko.

Vojska s Srbijo v glavnem končana.

Ostanimo naša domača grudi!

Vsaka vojska vseka huđe rane ne samo posemezniku, ampak tudi celim domovom, narodom in državam. Naš kmečki stan sedaj silno, silno mnogo trpi. Drugi stanovi, posebno pa oni v mestih, zabavljajo čez kmečko ljudstvo, češ, kako gre kmetom dobro, ko imajo vsega zadosti. Ko bi pa meščani in drugi stanovi v mestih in industrijskih krajih bili le malo natančneje podučeni o vseh težavah, ki so zadele v sedanji vojski naše kmečko ljudstvo, bi imeli ti ljudje čisto druge pojme o sedanjem položaju na kmetih. Kmečke težave so sedaj navezane druga na drugo, kakor jagode v očenašu. Le poglejmo! Kmetije so brez moških, nikogar ni, ki bi opravljal težka, a neobhodno potrebna kmečka dela, polja so večinoma neobsejana, prišli so strogi vladni odloki glede prodaje pridelkov in živine. Žito se rekvirira, prodajalca živine ali drugih pridelkov naznanjajo zavistne osebe prav rade sodnji, da bi ga naj obsodila radi navijanja cen, ako je živino, drva ali kaj takega prodal za nekoliko boljše ceno. Kmet ima sedaj skoro vsak teden orožnika v hiši, ki poizveduje, koliko žita je v shrambi, za kako ceno je prodala gospodinja pitano svinjo ali tele itd. To niso prijetni časi za kmečko ljudstvo. K temu pa še pridejo druge, še hušje neprijetnosti. Pride glas z bojišča, da je mož padel... Delo zastane, otroci jočejo, žena vije roke... Kdo bo skrbel, da se plačajo visoke obresti, davki itd? Kdo bo vodil in oskrboval obšerno gospodarstvo? Ne bom več našteval teh in enakih težav, kajti gotovo je, da je kmečki stan s sedanjo vojsko najhušje prizadet.

Obupati pa ne! Vrlo kmečko ljudstvo, poguma in samozavesti ne sme izgubiti!

Mnogi pravijo: „Prodala bom kmetijo in si kupila kaj malega.“ Drugi zopet pravijo: „Kaj se bom ukvarjal s kmetijstvom, sinove so mi vzeli, padli so; za tuje ljudi ne bom delal. Prodaj posestvo in grem v mesto.“ In dandanes naletimo mnogokrat tudi na take, ki pravijo: „Ko bo vojska minula, ne bom več delal pri kmetu, ampak bom šel raje v mesto ali tovarano, tam se bo bolje zaslužilo.“

Mi pa pravimo: Tako tarnanje je ničevost! Ostanimo naša domača grudi! Sedanja vojska je zopet in zopet pokazala, da je kmečki stan eden najvažnejših činiteljev v državi. Kdo je, ki zahteva armado z najboljšimi vojaki? Kmet. Kdo prideluje živež za milijonske armade? Zopet kmet. Kdo se najbolje in najvstrajneje bori za domovino? Može in mladeniči z dežele. Vsaj o slovenskem kmečkem ljudstvu velja v polni meri vse to. Upati torej je, da se mu bo po vojski slo povsod na roko v zahvalo za velike žrtve.

Ostanimo naša kmečki grudi tudi iz enostavnega vzroka, ker bo po končani vojski kmetijstvo cvetelo, kakor malokateri drugi stan. Vsi kmečki pridelki bodo imeli še desetletja visoko ceno. Vse zaloge bodo po vojski izčrpane, odvišna živina poprodana, radi tega bo nizka cena za kmečke pridelke nekaj nemogočega. Na drugi strani bodo pa skoro gotovo opravljene tudi vse, ali pa vsaj večinoma vse neljube in stroge vladne odredbe. Življenje na kmetih bo po vojski veselo in po starem načinu. Vaši junaki, ki se bodo vrnili z odlikovanji in mnogimi izkušnjami, bodo pripovedovali svoje zanimive vojne dogodke, delo bo šlo zopet veselo od rok in po vojski vsekane rane se bodo zacelile. Nasprotno pa bo po mestih kljub dobrim plačam življenje še vedno drago. Zatorej, kdor hoče biti srečen, kdor hoče, da bodo njegovi otroci srečni in zadovoljni: Ostanimo naša kmečka grudi! Stara slovenska pesem poje:

Slovene, tvoja zemlja je zdrava,
Za pridne nje lega najprava;
Polje, vinograd, gora, morje,
Ruda, kupčija tebe rede.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Boj za Gorico se nadaljuje z dosedanjim srčnostjo. Italijanske bombe prihajajo v Gorico, italijanski vojaki ne. Gorica je razdejana od italijanskih bomb, toda trdno v naših rokah. Kakor poroča naše vojno vodstvo, so pripeljali Italijani na goriško fronto zopet nove, sveže čete, ki so jih odtegnili tirolski fronti in nabrali v zaledju. Višek boja za Gorico še po mnenju vojnih strokovnjakov ni dosežen in se pričakuje, da se bo srčnost te dni še povišala. Dne 1. decembra se je otvoril državni zbor in general Kadorna bi rad pokazal, kaj zna. General Boroevič in naši vojaki so pripravljani, da ga skušajo, a so strogi profesorji.

Italija se Nemčiji ni napovedala vojske, a tudi Nemčija Italiji ne. Italijanska vlada je celo dovolila, da sta dva nemška kardinala smela te dni svobodno potovati v Rim k papežu, kamor je bil tudi pozvan belgijski kardinal.

Italijo od vseh strani silijo, da bi se udeležila boja na Balkanu, prihajajo tudi novice, da je Italija res že pripravljena, toda do resnice ne pride. Lah ima ob Soči z nami dovolj opravila, nima niti moči niti veselja za druga podvzetja.

Gorica v plamenu.

Lahi so zadnji teden metali v Gorico tudi vžigalne bombe z namenom, da mesto zažgejo. Vžigalne bombe ne frčijo samo iz topov, ampak tudi iz zrakovplovov, ki neprestano krožijo nad mestom. Mesto gori skoraj vsak dan na več krajih. Goriška požarna bramba ne more več obvladati velikega dela. Na pomoč so že prišli ognjegasci iz Ljubljane, Gradca, Dunaja in drugih mest. Najhuje je dosedaj, kakor smo že poročali, požar divjal v mestnem delu, ki se zove „Travnik“ in Semeniška ulica. Vžigala se je nadškofijska palača, velika stavba „Parkhotel“, semenišče, Trgovski dom in druge važnejše stavbe. V noči od 23. na 24. novembra je nastal požar tudi v župnijski cerkvi na Placuti. Vsa notranjščina cerkve je zgorela ali ožgana. Le štiri gole stene brez strehe še stojijo. Zvonik še sicer stoji, a tramovje je tudi pregorelo. Župnišče zraven cerkve je pogorelo do tal. Pogorelo je dosedaj okrog 30 hiš; število porušenih hiš znaša 300—400, 1300 hiš pa je težko poškodovanih. Hiše, ki ne bi bila vsaj nekoliko poškodovana, pa v Gorici menda sploh ni.

V Gorici nad 25 milijonov kron škode.

Od 18. novembra naprej padajo dan za dnevom težke sovražne granate in šrapneli v Gorico. Na stotine hiš je že v razvalinah. Avstrijsko uradno poročilo z dne 26. novembra pravi o obstreljevanju Gorice:

Cim jasnejše izpoznavajo Italijani brezkoristnost svoje zadnje ofenzive, tem gostejše padajo težke bombe in zažigalne granate v mesto Gorico, ki jo zdaj načrtoma razstreljujejo v razvaline. Vsak dan je višje število požganih in uničenih hiš in cerkva. — Dosedanja škoda na poslopih se čeni s 25 milijoni kron, preceniti se pa ne more škoda zasebne lasti, umetnin in zbirke.

Zakaj obstreljujejo Italijani Gorico.

Italijanski list „Corriere della Sera“ je priobčil sledeče zanimivo poročilo o vzroku, ki je napotil Kadorna, da hoče uničiti mesto Gorico: Italijanski generalni štab je sklenil razdejati Gorico zaradi tega, ker so zanesljivo izvedeli, da so zapustili mesto Gorico vsi italijanski, to je iredentistični prebivalci, in so ostali v Gorici le Avstriji zvesti Slovani, nekaj Nemecev in nekaj malo Avstriji zvestih Italijanov. Zaradi poslednjih se pa ne izplača prizanašati mestu, za katero se je prelilo že toliko italijanske krvi.

Četrt milijona ranjencev v Italiji.

Iz Milana se poroča, da so vse zasebne in vojaške bolnišnice v gornji Italiji z ranjenci tako prenapolnjene, da ni najti v deželih, mestih in zasebnih bolnišnicah nobenega prostora za nevojaške osebe-bolnike. Sedaj se nahaja v italijanskih bolnišnicah 250.000 ranjenih vojakov. V tem številu se pa ni všteti 60.000 mož, ki so zboleli vsled mirazu in nalezljivih boleznih in ki se sedaj zdravijo na raznih italijanskih otokih v Sredozemskem morju. V italijanski armadi je začel razsajati legar, ki zahteva vsak dan povprečno 15 do 20 žrtev.

Naše žrtve.

Z italijanskega bojišča se nam piše:

Strašne melodije, katere nam igrajo polentarski topovi, smo se že navadili, včasih nam je to le v zabavo. Nekateri pridno kujejo spominske prstane od raznih koscev sovražnih šrapnelov. Posebno ljubo nam je časopisje: „Sl. Gospodar“ in „Straža“, katere vedno z nestrpnostjo pričakujemo. Nekaj žrtev pa le zahteva divje bombardiranje polentarskega topništva.

Mi smo izgubili 3 tovariše. Vsled tega je v marsikateremu sreču vskipel hušji srd do izdajalskega verolomnika.

Dne 22. oktobra je padel od granate zadet Anton Zamernik iz Luč v Savinjski dolini. Dne 29. okt. pa sta bila težko ranjena Luka Hribaršek iz Belihvod, ki je pozneje izdihnil svojo dušo za domovino. Posebno pa nas je srce zabolelo, ko smo slišali, da je kot težko ranjen umrel v bolnici umreti Matevž Potčnik, mlad mož iz Zavodnje pri Šoštanjju. Srčno si je želel še enkrat videti dom, svojo ženo in ljube otročice, pa božja volja je bila drugače. Blagi, žalujoci njegovi ženi naše sožalje. Tolaži jo pa naj upanje, da se je njen mož preselil v boljše, srečnejšo domovino. Saj je bil pripravljen. On je bil doma kot tukaj naročnik „Sl. Gospodarja“ ter tajnik „Izobraževalnega društva v Zavodnji“.

Dragi nam tovariši! Sovražna krogla ti ni prizanesla, zadela te je, a božja roka te je v nebo sprejela.

Srečne pozdrave vsem domačinom ter prijateljem „Sl. Gospodarja“. Blaž Goričan, Ivan Toplak, Marko Kos, Janez Gostenčnik in Leva Janez. Živili Slovenci! Slava Slovenkam!

Neznosen smrad nepokopanih italijanskih trupel.

Očividec, častnik nepristranske države, opisuje borbo za goro Sv. Mihaela sledeče: Borba za goro Sv. Mihaela prekaša glede srčnosti in človeških žrtev vse boje, katere sem dosedaj videl. Boj traja tu noč in dan. Italijani žrtvujejo na tisoče svojih vojakov. Skozi celih 40 ur je pošiljala italijanska težka artilerija granate na avstrijske postojanke na gori Sv. Mihaela. Misleč, da je strti vsak hušji avstrijski odpor, so se začele pomikati cele vrste italijanskih vojakov in sicer deset polkov, proti gori Sv. Mihaela, da jo naskoči. V tem hipu zagrmí avstrijska artilerija in pokosi cele vrste. Samo prvi naval je stal Italijane čez 1000 mož in ta prizor je petkrat ponavljal. A vse brezuspešno, vsi naskoki italijanske pehote so bili odbiti, na tisoče mrtvih Italijanov je pokrivalo bojišče, na katerem je že ležalo iz prejšnjih bojev pred petimi dnevi več sto italijanskih —

nepokopanih trupel, ki so razširjala grozen smrad. Čeprav je bilo nebo popolnoma mirno in ni pihal nobeden veter, je bil smrad, ki nam je udarjal v obraz, neznošen. Nobeden avstrijski vojak ni po nepotrebnem odprl ust, le da bi ne dihal va-se smrad, ki so ga razširjala nepokopana italijanska trupla. Bojišče je pokrivalo kupe mrličev, na nekaterih mestih je ležalo po deset mrtvih trupel drugo na drugem. Grozovit je bil prizor, če je tresčila granata v kup mrličev. Mrtva trupla in deli trupel kakor roke, noge in glave, so frčali daleč okrog po zraku — bil je to prizor, ki ga nisem še videl na nobenem drugem bojišču, pretresljiv, da ga ne pozabim vse žive dni.

Ne morejo na grobove svojih dragih.

Franc Lajh, doma od Sv. Jurja ob Ščavnici piše z italijanskega bojišča:

Dan Vseh svetnikov je bil letos izredno žalosten, posebno za one, katerih dragi počivajo pod hribom matere zemlje v daljni tujini. Mnogi so lani še ta dan bili veseli in pomagali kinčati grobove svojih rajnih. Nihče od domačih, ne žena, ne mati, ali oče ali kak drug sorodnik ni kinčal grobove naših junakov, ki sladko počivajo pod tujo grudo. Nihče ni zažigal lučke na grobu, nihče tam zmočil očenaša. Mnogi, katere še smatrajo domači za žive, že spe tukaj na bojni poljani večno spanje. . . . Molimo drug za drugega!

Glej, ljuba Zefika, tudi tebe kliče glas rajnega moža Lovrenca Korošec, ki se je vojskoval z mano vred v daljni Galiciji. Zadel ga je sovražna krogla in blagi moj tovariš je izdahnul svojo dušo. Njegov duh pravi tebi: Ljuba žena, prižgi tudi ti meni svečo na mojo gomilo. Pa tega ti ni mogoče, ker ne moreš do nje. Moli doma pridno za njegov dušni blagor, da se bosta enkrat zopet združila, kakor nekda pred altarjem. — Pozdravljam vse Jurjevčane in vam kličem: na svidenje, če ne v župniji jurjevški, pa nad zvezdami, kjer ni vojske in ne bridkosti.

Poroča se nam, da je Franc Lajh na dan Vseh svetnikov, torej še tisti dan, ko je pisal gorej omenjeno pismo, bil zadet od štirih italijanskih krogel. Sedaj se nahaja v Koprivnici na Hrvaškem v tamošnji bolnišnici Rdečega križa.

Kako sva obhajala Martinovo.

Piše se nam:

Približeval se je god sv. Martina. Že večkrat poprej sva se pogovarjala s prijateljem, kako bova obhajala ta dan v postojanki, s katere sva prežala na sovražnika, najin god, ker sva oba dobila pri krstu ime sv. Martina. Dne 10. novembra, zgodaj v jutru, rečem prijatelju: „Martin, jutri bo najin god. Priporočima se Bogu, Mariji in najinemu patronu sv. Martinu, da naju naj varujejo laških krogel in vseh drugih nevarnosti. Opravila sva res prav pobožno jutro molitev in se priporočila angelju varhu. Kar naenkrat prileti v bližino granata in vzdigne visoko v zrak razbito kamenje. Žalostno pogledam prijatelja v oči in mu rečem: Bog ve, kako bo kaj; že zgodaj je začel, pa kar z granatami, ta črni izdajalec. V tem hipu je že priletela druga, tretja in začele so se tresti postojanke in na obeh straneh so začeli topovi svojo grozno pesem. Pa hvala Bogu, zadel je sovražnik prav malo. Laške granate so razbijale samo doberdobsko kamenje. Proti večeru je pojenjalo grozno tuljenje topov. Oddahnul sem si in opozoril tovariša, da se zahvaliva Bogu, da sva še živa ostala, ker bil je res grozni dan.

Zgodaj v jutro, dne 11. novembra rečem tovarišu: Danes bo mogoče boljši dan, ko midva obhajava god. A tudi ta dan je bučalo in grmelo, da sem mislil, da hoče Italijan vse granate in šrapnele izstreliti. No, mislim, da bodo bralci „Slovenskega Gospodarja“ sedaj znali, kako sva obhajala s prijateljem god. Pozdrave! Martin Sumrak in Martin Krajnc, doma v Skorisnjaku, župnija Sv. Andraž v Leskovcu.

„Italijanom nesem večerjo“.

Vrl junak Franc Barbej, sedaj korporal 12. stotnije našega slovensko-štajerskega železnega pešpolka št. . . piše z italijanskega bojišča svoji materi na ljubnem v Savinjski dolini sledeče:

„Dne 12. novembra sem imel izvršiti zelo nevarno nalogo. Naš blagi gospod nadporočnik je vprašal nas vojake, kateri bi si upal bližnje italijansko utrjeno kritje z minami spustiti v zrak. Jaz sem se takoj oglasil. Izbral sem si še dva korajžna fanta za pomoč. Proti 11. uri po noči se podamo s potrebnimi ročnimi granatami in minami na nevarno pot. Preden smo odšli, dobili smo še od našega dobrega poveljnika krepčilo. Med potjo pridemo mimo našega oddelka in moj prijatelj me vpraša: „Kam pa ideš Barbej s temi minami?“ — „Italijanom nesem večerjo!“ mu odgovorim in hajd naprej.

Ko se približamo sovražnikovu kritju, plazimo se po trebuhu do polentarjev. Kakih deset koskov od njihovih utrd oddaljani, vržemo na nje naše tročne granate za prvi pozdrav. Nato skočim hitro do zakritja, za katerim je bilo 30 polentarjev, položim naše mine ter se spravim tih do svojih tovarišev nazaj. Seveda so Italijani streljali hudo na nas, a zadelo niso nikogar, svinčenke so žvižgale previsoko. Naše mine so strašno učinkovale. 29 polentarjev je bilo mrtvih in enega sem pa ujel; sel je pa tudi prav rad z nami. Našli smo tudi nekaj nepokvarjenih ita-

lijanskih min. Šli smo potem do naše postojanke k gospodu nadporočniku, kateremu smo seveda vse našo nagrado poročali. Bili smo jako pohvaljeni ter dobili kot nagrado obilico kruha, sira, salame in drugega krepčila. Drugi dan me je naš gospod polkovnik povišal v korporala ter mi tudi obljubil, da dobim srebrno kolajno.

Dokler bodo naši hrabri slovenski polki tako junaško stražili meje naše mile domovine, jo laški kraljiček Viktor Emanuel ne bo prekoračil ter se s svojo kraljico Lenko po avstrijski zemlji sprehajal, kakor se je spomladi ustil.

Kako je na Doberdobo.

Anton Klemenčič, doma iz Rožičkega vrha pri Sv. Jurju ob Ščavnici, ki se nahaja sedaj v bolnišnici v Čakovcu, piše svoji sestri in materi:

Bil sem na Doberdobski planoti, kjer se, kakor si tudi sama čitala v „Slovenskem Gospodarju“, bijejo boji, ki se morajo računati k najstrašnejšim sedanjega časa. Doberdobo leži desno od morja, zatorej smo lepo videli na vodo. Čeravno je italijanska artilerija skoraj zmiraj, odkar sem bil jaz v ognju tako streljala, da se je kar tema delala od samih granat in šrapnelov, pa vendar jaz skoraj nikdar nisem občutil nobenega strahu. Enkrat bilo je zelo grozno. Naša stotnja ravno ni bila takrat v postojanki, marveč nekoliko dalje zadaj v votlinah, katere so nam saperji izkopali, ali boljše rečeno, izstreljali, ker je samo kamenje in se mora vse izstreliti. Tam smo bili nekoliko zavarovani pred sovražno artilerijo. Pa naenkrat začnejo polentarji leteti iz svojih postojank in se našim približevati z namenom, jih nam iztrgati in nas pogati v beg. Pa hudo so se zmotili. V najhujšem sovražnem ognju smo bili mi alarmirani in smo zlezli iz naših lukenj in bežali naprej v postojanke našim tovarišem na pomoč. Čeravno je „Avanti“ se svojim topničarstvom hudo rjovel po nas, vendar je samo ena infanterista ranil. Drugi smo vsi zdravi pribražali v kritje. Pa zdaj se je še le pravo pričelo. — Skočil sem v okop, kjer sta bila tudi že dva druga notri, pa za mene je še bil prostor. Moram reči, bila sta to dva plašljivca. Malo da nista cela v kamenje zlezla, tako sta se tiščala k tlom, potem pa se še povrh z zaključno glavah pokrila. Jaz pa, seveda mi tudi ni bilo prijetno, pa sem vendar korajžno sedel v kotu in zdajpazdaj pomolil glavo v luknjo, kjer sem skozi streljal in čakal, da se kateri polentar približa našim žičnim oviram, čeravno mi je kamenje po glavi in hrbtu deževalo. Kjer je topničarstvo našuje vrezovalo v naše okope, tam so seveda naši postojanke izpraznili in ko je naš nezvesti trozveznik blizu prišel, pa zopet nazaj zasledil. Končal pa se je boj kakor vsakokrat, s častjo Italijanov. To bi ve morali videti. Kakor že gotovo iz časopisov vesta, italijansko moštvo ni za prodiranje, posebno tam ne, kjer stojijo slovenski fantje. Bojijo se grozno naših bajonetov. Ko so videli, da se že jurišu bliža, pa so vse pometali od sebe in z groznim krikom bežali nazaj in pustili veliko ranjencev in mrtvecev, kateri pa navadno morajo tam ostati kjer so, seveda tudi tisti ranjenci, kateri se sami ne morejo dalje splaziti, ker tam med obema švarmlinijama je prenevarno, da bi mrtvece in ranjence proč spravili. Po končanem napadu pa smo mi zopet šli nazaj v votline. Dne 29. oktobra, ko sem bil ranjen, je bilo ravno tako. Samo še vse groznejše pokanje je bilo. Mi smo bili zopet v votlinah in smo razstreljeno kamenje ven spravljali. Pa smo bili zopet alarmirani, ker Italijan je bil že dvakrat vdrl v naše postojanke. Pokalo je še vse hujše, kakor prvič, ko smo mi drli v okope. Imeli smo vse na sebi, nahrbtnik, krušnjak in 200 patron ter še puško z bajonetom.

Prišli smo srečno v okope. Ko smo se pa razpeljevali na desno in smo že skoraj prišli tja, kam slišimo, pa je naenkrat prifrčala italijanska krogla od desne strani in mi prevrtala desno roko. Ni prifrčala samo ena, ampak na stotine. Tudi jaz sem jih dobil več, samo ranila me je samo ena. Druga mi je pa puško izbila iz roke, nekaj pa se jih je zabavalo v mojem plašču in žepu, ker sem pozneje, ko sem robec iz žepa potegnil, opazil, da je bil robec tak, kakor da bi ga mišle imele v delu. Bila je moja sreča, da se te kroglice niso mojega trebuh lotile. Ko sem kroglo dobil, sem takoj skočil v kritje, kjer so se že trije drugi tiščali in sem se vsedel, ker mi je prihajalo slabo. Bil sem tudi par sekund v nezavesti, ležeč na svojem nahrbtniku. Pa pokanje pušk me je kmalu zopet zdramilo. Potem me je bojni tovariš obvezal, da se mi je kri ustavila; potem ko je ogenj malo ponehal, pa sem šel nazaj. Omeniti moram še tudi to, da so se Italijani dobro naučili bežati, ker vsakokrat, ko smo jih mi vrgli nazaj, so bežali kakor bi jih sam peklenšček podil. Na dan smo samo po enkrat jedli in to zvečer. Po dnevu živina, katere nam je na svojem hrbtu nosila živež, ni mogla do nas. Tam se živež ne more lahko dovažati, zatorej morajo vse ubogi konji na svojih hrbtih po noči na višine prinesiti. Po dnevu ni mogoče, ker bi jih zagledali italijanski letalci, katerih je zmiraj dovolj v zraku, in bi potem naznanili svoji artileriji, ki bi jih potem takoj postreljala. Tako smo dobili s težavo po noči juho z mesom, katere je bila prav dobra in tudi ne premašo. Dobili smo tudi pol litra črne kave, trije možje skupaj en liter vina, potem kave za enkrat skuhati, katero sem jaz navadno suho snedel, bila je dobra, ker je bila že s sladkorjem pomešana, pol štruce kruha, večkrat en košček sira ali klobase, tudi čokolado, potem vsak dan 2 do 3 cigarete in tudi večkrat sibice.

Tam po Primorskem nimajo druge vode kakor samo deževnico. Imajo skopane velike studence, potem pa iz strehe zlebe napeljane v studence in to je njihova užitna voda. Potem si lahko mislita, koliko smo je dobili. Pa je vseeno „lušno“ bilo. Prvič sem sel vesel in smo peli v švarmlinijo, zdaj me navdaja nekak strah, se mi zmiraj zdi, da ne bom nikdar več gledal domačih, meni tako ljubih krajev. Tebe, draga sestra, in vas, ljuba mamica. Sam Bog daj tej strašni vojski skoraj konec. Iskrene pozdrave!

Mi smo zmiraj veseli.

Z južno-tirolskega bojišča nam piše Fr. Leben: Dne 15. novembra pretéklo bo že skoraj 6 mesecev, odkar se bojujemo proti laškemu izdajalcu. Kakor mačka na miš, tako prežimo noč in dan na hinavskega polentarija. Sprva je mislil, da si bo kratkotalo naložil na svoj hrbet vse naše hribe in doline, tako hudo je njegova artilerija streljala, toda pozabila je meriti. Ker polentar ni veliko gledal na to, če so padale njegove granate 100 korakov pred nami ali pa za našimi postojankami, nam seveda ni napravil velike škode, ker si je mislil, da nas bo kar gromenje njihovih topov prepozdilo iz naših strelskih jarkov. — Večkrat so se pa tudi priplazili do naših žičnih ovir, toda po kratkem boju so nam zopet pete pokazali, ker si namreč niso mislili, da se slovenski fantje in možje ne umaknejo, in so pripravljeno braniti cesarja in domovino do zadnjega moža, do zadnje kaplje krvi. Mi slovenski fantje . . . polka smo zmiraj veseli in si marsikateri dan zapojemo kako našo slovensko pesem v naših strelskih jarkih.

Tudi 15. novembra je lepo sijalo solnce in naš Franc Kranjc, doma iz Galuškaka, nam je zaigral na mali harmoniki in bili smo vsi veseli in dobre volje v naši podzemeljski hišici.

Italijanska uš, to je res taka žival, da je mora vsak poznati. Je vsa kosmata kakor veveca, tega ne verjame vsak. Kdor pa hoče to žival poznati, se mora na italijansko mejo podati. Pozdravljamo vse bralce „Slovenskega Gospodarja“. Alojz Leš, Rupert Galin, Ravošek, Trbovljčan Turk, Lauh, Rosec, Hlebec, Mejavšek, Golob, Velzer, Jagodič, Kranjc Franc in Fr. Leben.

Kako sodi general Borojevič o Italijanih.

Vojni poročevalec lista „Tag“ piše o generalu Borojeviču:

General Borojevič, ki se je, kakor znano, v boju zoper Ruse v Karpatih tako proslavil, in kateremu je sedaj v boju zoper Italijane izročena najvažnejši del avstro-ogrsko bojne črte, je rodom Hrvat. Izgleda s svojim zagorelim obrazom, kakor bi bil star kakih 50 let. Brke ima kratko pristrizene, oči majhne, temne, ostro gledajoče in prodirajoče. Vede se pa mirno, hladno kakor Hindenburg, toda mnogo bolj izbrano, izrazito in hitro. Usoda je pač različna. Borojevičovo ime je kakor n. pr. tudi ime bavarskega princa Rupprehta, ki oba zadržujeta trikrat močnejšega nasprotnika, mnogo manj znano kakor ime generalov, ki z velikimi armadami podvzemajo ofenzive, in izbojujejo zmage.

Z generalom Borojevičem sem govoril začetkom zadnje (četrt) italijanske ofenzive. General je izjavil: „Če se presoja delo Italijanov, se ne sme prežreti, da razpolagamo z izkušnjami 15mesečne in naporene vojske. Kadorna se je začel pa, šele učiti. Naj se vojak v vojni šoli kot priučeni vojskovodja še tako izkaže, se le novodobno bojišče zelo razločuje od šole. Kadorna se je zdaj že veliko naučil. Lahki so se začetkom ognja nekoliko bali. Vojska jim je bila nekaj novega, naše čete so pa tvorile v vojski izkušeni veterani. Laški vojaki so se hitro poboljšali. Priznati se mora pošteno, da zdaj hrabro naskakujejo. Vsak narod ima svoje nprav, ki se kaže tudi na bojišču. Nemeec se odlikuje z zavestjo dolžnosti in z ljubeznijo nasproti domovini; odločen je, vstrajen, ne pozna strahu, miren in hladnokrven. Te lastnosti so mu prirojene in se mu v šoli od prvega dne dalje v-tiskavajo. Rus, če ga častniki dobro vodijo in če jim zaupa, kaže vse najboljše vojaške lastnosti Slovana. Prodira zelo počasi, a z veliko vstrajnostjo, dokler ne pade. Srb se vojskuje do nezavesti in je občudovanja vreden borilec, spopadljivejši, divjejši, odločnejši kakor Rus, ki ga presega po podvzetnosti in samozavesti tudi Italijan. Italijan je pravi zastopnik razburljivega latinskega temperamenta. Napada kakor veter, a če se izjalovi napad, se umakne še hitreje, kakor je prišel. Italijan dozdaj še ni pokazal tiste vstrajnosti, tiste zagrizenosti z nohti in zobmi, ki jo pokaže Rus večkrat, Srb pa vselej.

Veliko seveda je odvisno od častnikov. Lahko se trdi, da prispeva k bojni vrednosti čete poveljnik in častniki morebiti 80%. Videl sem čete, ki so veljale za ni vredne, a junaško so se izkazale, ko so dobile nove častnike. Prigovarjam četam in jih navdušuj, da se ti počrni obraz, obetaj jim, da pridejo v deveta nebesa, a ničesar ne opraviš, če čete nimajo pravih častnikov, ki poznajo svoje ljudi in ki jim tudi ljudje zaupajo. Razlikujejo se pa tudi čete same v eni in isti armadi. So čete, ki najboljše postopajo le s polnim želodcem, ki so najboljše volje in najvstrajnejše, dokler morejo veliko in dobro jesti. Druge čete imajo zopet drugačne lastnosti. Kakor se zdelo te lastnosti malenkostne, so pa le mnogokrat zelo važne.

Častniki morajo zato natančno poznati svoje ljudi in zanimati se morajo za nje osebno. Osebna hrabrost, izkušnje, znanje in vodilne lastnosti častnikov se le izpopolnijo čete. Kar pomenja hrbet telesu, to pomenja častniški zbor armadi. Če je ranjen hrbet, sledi lahko oslabelost. Možgani pošiljajo se vedno svoja povelja, a udi jih ne morejo več ali jih pa le deloma izvedejo. Ravno tako se godi armadi, če je častniški zbor slab ali pa pomanjkljiv.

O sedanjih dogodkih je izjavil general: O izgubah Italijanov seveda ne morem podati natančnih podatkov, a po raznih informacijskih virih cenim, da so izgubili Italijani v prvih treh bitkah približno 300.000 mož. Njih izgube so na gotovih mestih naravnost strašne. Pred našimi strelskimi jarki leži na tisoče nepokopanih italijanskih mrličev. Samoobsebi umljivo je, da so naše izgube neprimerno nižje. Naši ljudje stoje namreč v jarkih, ki jih sovražnik ne vidi. Njih puške in strojnice kose Lahe, ki naskakujejo na strmini. Tukaj sta dva zemljevida (general me je peljal k mizi, na kateri so ležali zemljevidi, a ta miza s tremi stoli je tvorila edino opravdo sobice); en zemljevid kaže našo postojanko mesca junija, na drugem sem zabeležil našo sedanjo postojanko. Kakor vidite, se ni nič izpremenilo. Veliko nižino onstran Soče smo izpočetka prepustili Lahom in nismo poizkušali, da jo zopet vzamemo. Kjer smo zavzeli prvotno postojanko, tam še stojimo in ostanemo, če bo le to v naši moči. Videli boste zdaj zopet junaško hrabrost, vstrajnost in neprekosljivo vojno sposobnost mojih čet, ki so dozdej držale črto...

Italija ponudila mir?

Švicarski list „N. Züricher Ztg.“ poroča iz Rima: V tukajšnjih političnih krogih so razširjene vesti, da je Italija ponudila Avstriji mir. Poročilo pravi tudi, da je odgovor Avstrije in Nemčije italijansko vlado popolnoma poparil.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Srbi so potisnjeni na albansko ozemlje. Računi se, da jih je ostalo kakih 70.000 do 80.000 mož, kajti okoli 120.000 mož smo jih ujeli, okoli 100.000 je mrtvih in ranjenih, več kakor 300.000 mož pa jih ni bilo. Vojska na srbskih tleh je torej za nas končana. Le Bolgari še bodo imeli v južni Srbiji boje s Francozi, Angleži in srbskimi ostanki.

Nemško vojno vodstvo je tudi uradno naznanilo, da je vojska proti Srbiji v glavnem končana. S tem sicer ni rečeno, da ne bomo več zasledovali umikajoče se srbske armade in ji brani povratka v Srbijo nazaj, ampak s tem je rečeno, da za srbsko bojišče ne potrebujemo več tako mnogoštevilne armade, kajti srbsko bojišče je postalo sedaj bojišče druge vrste. Zaradi popolnega poraza srbske armade se tam ne more nič odločilnega več zgoditi.

Tudi Črnogorce smo nagnali popolnoma iz Bosne in Hercegovine. Noben Črnogorec ne stoji več na bosanskih tleh, odkar so naše čete tudi iz Foče in Čajnice zmagovito prodrle proti črnogorski meji. Torej je tudi v tem oziru za nas vojska ob južnihodru v glavnem končana.

Istočasno, ko je vojska s Srbijo končana, in mnogo naših čet na razpolago za druga bojišča, je prišel nemški cesar obiskat našega cesarja in kralja. Ta obisk je brezdvomno za prihodnost velikega pomena.

Vojska proti Srbiji v glavnem končana.

Zelo veliko pozornost je po celem svetu zbudil sledeči uradni razglas nemškega vrhovnega vojnega poveljstva z dne 28. novembra:

Odkar so ostanki srbske armade zbežali v albansko gorovje, so velika vojna podvzeta

s Srbi končana. Cilj, ki smo ga zasledovali, t. j. prosta zveza z Bolgarijo in Turčijo je dosežen.

Bojevanje naših armad, ki stojijo pod vrhovnim poveljstvom maršala pl. Mackensena, se je pričelo po avstro-ogrski armadi generala pl. Kövessa in sicer proti Drini in Savi. Ta armada se je ojačila pri nemških četah. Armada generala Galwitzja je začela dne 6. oktobra prodirati pri Smederevom in kraju Ram-Basija čez Donavo. Bolgarska armada generala Bojadjeva pa se je navela dne 14. oktobra proti črti Negotin—Pirot.

Ta dan se je pričelo tudi bojevanje druge bolgarske armade pod poveljstvom generala Todorova proti Skoplju in Velesu.

Od tega časa so zavezniške čete izvršile velikanška podvzeta: pred očmi sovražnika so gladko in hitro prekorale Donavo, pri čemur jih je še oviral nepravčasno nastali podonavski vihar; zasedle so obmejne utrbe belgrajske — pri zavzetju teh postojank se je poleg brande-burškega rezervnega zbora posebno odlikoval avstro-ogrski 8. armadni zbor (Praga) —; trdnjave Zaječar, Knjaževac in Pirot so padle v roke naših hrabrih bolgarskih zaveznikov. Naše armade niso pri tem premagale samo vseh velikanških vojnih težav glede ozemlja, ampak so tudi popolnoma zlomile žilavi odpor sovražne armade, ki je bila navajena vojevanja in se je hrabro borila.

Našega prodiranja niso zadrževala ne skrajno slaba pota, ne globoke zasneženo, brezcestne ozemlje, ne pomanjkanje črvoza in pomanjkanje zavetišča. Več kot 100.000 mož, t. j. skoro polovica srbske armade je ujeta. Sovražnih izgub v bojih in vsled ubežnosti vojakov niti ne cenimo. Uplenilo se je mnogo topov, med temi tudi težkih; v naše roke je prišla nepregledna množina vojnega gradiva vseh vrst.

Nemške izgube se lahko imenujejo prav zmerne, in tudi te obzalamo! Na kakih boleznih pa naše čete sploh niso trpele.

Na srbskem bojišču se bodo torej odsedaj vršile le manj pomembni boji. Mnogo čet, ki so se borile v Srbiji, postane sedaj razpoložljivih za druga bojišča, kar je velike važnosti.

Cesar odlikuje vojskovodje.

Cesar je odlikoval vse tri vojskovodje na srbskem bojišču. Maršal Mackensen je dobil briljante k vojnemu zaslužnemu križcu, general Köves in general Galvic vojni zaslužni križec I. razreda, z vojno dekoracijo. Sedanje vojskovanje s Srbijo je bilo v šestih tednih končano.

Prizren je padel.

Zadnje važnejše srbsko mesto Prizren na Kosovem polju so Bolgari zavzeli. Prizren je bil v pravnih časih glavno mesto srbske države in pozneje pod Turčijo glavno mesto vilajeta Kosovo. Danes pa šteje nad 40.000 prebivalcev. V balkanski vojski so zasedli Srbi mesca oktobra 1912 mesto Prizren. V Prizrenu se je nahajal znani avstrijski konzul Prohaska.

Srbska armada.

Srbska armada se umika po izgubljenih bojih pri Prizrenu in severno pri Rudniku čez albansko mejo ter si pripravlja vspešno in albansko mejo nove postojanke. Toda vse težke topove je morala srbska armada nam in Bolgarom prepustiti, ker ni imela nobenih prevoznih sredstev, da jih spravi čez gorato mejo.

Srbski kralj in vlada v Skadru.

Srbski kralj Peter in vlada so zbežali v Skader. O srbskem kralju se piše, da je od dne do dne slabši ter da pričakujejo najhujšega. Dokler so se vršili še boji na srbskih tleh, bil je vedno pri svojih četah ter jih rotil, da vzdržijo v boju. A vse je bilo zaman.

Boji s Črnogoro.

Naši boji s Črnogoro so toliko napredovali, da ni sedaj nobenega črnogorskega vojaka več na naših tleh. Mi zasedamo sedaj naš nekdanji sandšak Novipazar. Naše čete se že bližajo glavnemu mestu sandšaka, Plevlju.

Črnogora se bo borila do skrajnosti.

Črnogorski kralj Nikita je izdal na svoj narod oklic, v katerem pravi, da Črnogorec raje umrje, ka-

kor pa da bi postal suženj. Kralj Nikita se bo branil do skrajnosti in se bo, če bo treba, preseljeval od gore do gore.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Bolgarija še ima svoje čete tudi v srednji Srbiji, kajti naše uradno poročilo pravi, da so bolgarske čete zavzele zadnje srbsko mesto ob albanski meji, Prizren. Verjetno je, da bo tudi del bolgarskih čet zajedno z armado Kövesovo zasledoval umikajoče se Srbe.

Z razbitjem srbske armade postaja sedaj mnogo važnejša južna bolgarska fronta ob črti Strumica—Krivopal—Bitolj. Verjetno je, da se je tudi del nemške armade pod generalom Galvicem obrnil proti jugu, da skupno z Bolgari nastopi proti Angležem in Francozom. Na tej fronti je torej kmalu pričakovati važnih dogodkov.

Angleži in Francozi očitno nimajo velikega upanja, da bi zdržali skupen bolgarsko-nemški naval, kajti za vsako ceno si hočejo zagotoviti prosto pot nazaj na grško zemljo. Z vsi silo pritiskajo na Grško, da jim dovoli prosto ozemlje za vojevanje, da jim izroči potrebne železnice in da se smejo utrditi pri Solunu. Grčija se, kolikor je razvideti iz dosedanjih poročil, napol udaja, napol ustavlja.

Francozi so se umaknili pred Bolgari na desni breg reke Črne. O Angležih še ni čuti, da bi se udeležili boja. Pri Bitolju stojijo Srbi, na pomoč jim je prišlo nekaj francoskih čet. Bolgari se previdno bližajo Bitolju. Srbi so baje Bitolj že izpraznili.

Solun — paradiz za špijone.

Angleški poročevalci javljajo iz Soluna, da je mesto pravi paradiz za špijone, ki delujejo tam prav neovirano. Pregledajo si vsak transport. Poročevalci zahtevajo, da naj dobijo Francozi in Angleži kontrolo nad mestom in pravico vse sumljive elemente odstraniti.

Grčija in četverosporazum.

Casniki vedo sedaj veliko povedati o pogajanjih četverosporazuma z Grčijo. V istini pa vemo samo to-le: Grčija se noče s Francozi in Angleži bojevati proti nam. Francozi in Angleži so ji za to hoteli zastaviti vso trgovino po morju, napovedali so ji blokado, toda jo kmalu zopet preklicali, ker so se bali, da Grčija nastopi proti njihovim četam pri Solunu in na srbskem bojišču. Začeli so se pogajati z Grki, da njihovih in srbskih čet ne razorožijo, ako se umaknejo na Grško, da jim dajo železnice iz Soluna do bojišča na razpolago in da jim dovolijo graditi utrbe pri Solunu. Pogajanja o teh točkah se še nadaljujejo. Kar se več govori in piše, je le samo ugibanje.

Svobodna pot do Carigrada.

Uspeh v Srbiji ni samo politične, ampak tudi velike gospodarske važnosti. V prvi vrsti je sedaj omogočena zveza po Donavi do Bolgarske in Rumunske, a je tudi železniška zveza s Carigradom vpostavljen. Bolgarska kot dežela, ki sedaj, v vojnem času ne more nikamur uvažati, more tam in Nemčiji odstopiti žita in tudi jaje, kar vse se bo moglo odslej z lahkoto dovažati k nam. Razun tega ima Bolgarska obilo ovac, ki niso pri njih prihajale v poštev kot hrana, dočim bodo pri nas dobro došle v prehrano prebivalstva. Iz Turčije se bodo mogli izvažati konji, a tudi Turčija ima mnogo ovac. Poleg vprašanja živeža se polaga še večja važnost v rudarsko proizvodnjo Bolgarske in Turčije, a tudi v Srbiji je — kakor znano — zadostnih množin raznih kovin, posebno bakra, tako, da se bodo mogle naše zaloge izpopolniti. Kot dovojni predmet iz omenjenih dežel prihajajo še v poštev tobak, riž, janjčje kože in predmeti iz kože. Posebno se morejo iz Turčije uvažati sadje, sredstva za strojenje, olike, vino in kava, bombaž, a posebno volna iz azijskih predelov Turčije.

Naš izvoz v te dežele ne bo pomemben, razun seveda gotovih predmetov za bolgarsko in turško vojsko, ako boste kaj potrebovali od nas. Kot najvažnejši uspeh svobodne poti do Carigrada je smatrati izrabljanje rudnih skladov Turčije v Aziji, ki lahko odpomore današnjemu pomanjkanju pri nas.

Naši potopili francoski parnik.

Naša vojna mornarica, dasiravno napram sovražni močni v manjšini, preskrbi sovražnikom naše Avstrije marsikatero neljubo presenečenje. Tako so se sedaj pojavili naši podmorski čolni celo v morju ob zahodni obali Italije. Dne 28. novembra se namreč poroča iz Sardinije, da je avstro-ogrski podmorski čoln 25 milj od obali tega otoka potopil francoski parnik „Algerien.“ Rešilo se je samo 8 mož posadke.

Rumunija.

Dne 28. novembra je kralj Ferdinand otvoril rumunski državni zbor s prestolnim govorom, ki je bil tako previdno sestavljen, da se ne da spoznati, na katero stran se kralj nagiblje. Poslanec Mille je med govorom začel delati medklice za četverospozrazum, a so ga drugi poslanci oklofutali in pretepli, da je utihnil.

Pravijo, da se Rusija pogaja z rumunsko vlado zaradi prevoza ruskih čet proti Bolgariji, ki jih ima pripravljene v Besarabiji in katerim bo baje poveljeval general Kuropatkin, znan iz rusko-japonske vojske.

Kaj delajo Turki.

Ob Dardanelah so neprenehoma artilerijski boji. Do večjih spopadov še ni prišlo, toda pričakovati je kmalu odločnega turškega nastopa. Turška armada ima sedaj, odkar ji je pot na Dunaj in v Berlin odprta, dovolj streliva in orožja.

Grški list „Nea Alitheia“ pravi, da se Turčija pripravlja, tudi na odločilen boj z Angleži v Egiptu.

Kako dolgo bo trajala vojska

Ob otvoritvi rumunskega državnega zbora je vladni list objavil pozdrav poslancem ter zapisal:

„Ker bo vojna najbrž še dolgo trajala, bi bilo blazno, se vanjo zaplesti.“

Sprememba na Nižje-Avstrijskem.

Dosedanji nižjeavstrijski cesarski namestnik baron Bienerth, prej ministrski predsednik, se je zaradi bolezni odpovedal svoji službi. Cesar ga je ob tej priliki povzdignil v grofovski stan. Na njegovo mesto pride dosedanji cesarski namestnik na Moravskem, baron Regner pl. Bleyleben. Kdo pride na Moravsko, se ni razglašeno.

Novi avstrijski ministri.

Notranji minister baron Heindl, finančni minister baron Engel in trgovinski minister pl. Suster so odstopili. Cesar je imenoval za notranjega ministra Konrada princea Hohenlohe-Silingsfürst, ki je bil do pred vojsko z Italijo tržaški namestnik. Primorski Slovenci so ga radi imeli. Za finančnega ministra je imenovan dr. Karl pl. Leth, dosedaj upravitelj poštno-hranilnega urada. Velja kot zelo spreten finančni strokovnjak. Za trgovinskega ministra je imenovan dr. Aleksander pl. Spitzmüller, dosedaj ravnatelj avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt. Mož je v dunajskih veleindustrijskih krogih zelo priljubljena oseba.

Razne novice.

* Naš cesar in kralj obhaja danes, dne 2. decembra 67 letnico svojega vladanja. Slovenski narod je porabil dosedaj vsako priložnost, da izrazi svojemu vladarju udanost in ljubezen. Tudi ob tej obletnici se postavlja med druge častilce ter prosi Boga, da se s posebno milostjo in ljubeznijo ozira na našega cesarja in kralja ter izpolnjuje vse želje njegovega očetovskega srca! Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!

* Nemški cesar je prišel dne 29. novembra na Dunaj, da čestita našemu cesarju in kralju k 67 letnici njegovega vladanja. Odkar imamo svetovno vojsko, je to prvi obisk nemškega vladarja pri našem cesarju.

* † Skof Janez Stariha. V Ljubljani je dne 27. novembra t. l. umrl ameriški skof Janez Stariha, rodom kranjski Slovenec, v starosti 68 let. Rojen je bil leta 1847 v Semiču na Kranjskem. Svoje gimnazijske študije je dovršil v Novem mestu in je bil l. 1866 potrjen v vojaško. Udeležil se je bitke pri Kustoci in bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno. Po končani vojski je vstopil v bogoslovno semenišče v Milvauke v Ameriki in bil leta 1869 posvečen za duhovnika. Leta 1902 je bil imenovan za škofa novoustanovljene severoameriške škofije Lead. Rajni skof J. Stariha je posvetil vso svojo dušno skrb ameriškim Slovincem in Indijancem. Kot goreč dušni pastir je prepotoval skoro vso Severno Ameriko in ustanovil nebroj cerkev in kapelic. Na svojih trudapolnih potovanjih si je nakopal bolezni, ki ga je prisilila, da se je moral odreči svoji škofiji leta 1909. Vrnil se je v svojo domovino. Skof Stariha je peti slovenski

škof, katerega je dala kranjska dežela Amerikancem. Apostolu ameriških Slovincem in Indijancem — svetila večna luč!

* Duhovniške vesti. Č. g. Rudolf Janežič, spirital v mariborskem bogoslovju, je bil 1. decembra v stolnici inštaliran za lavantinskega kanonika. — Č. g. Mihael Kos, provizor pri Gornji Sv. Kungoti, je bil 1. decembra inštaliran za župnika na tamošnjo župnijo. — Č. g. Franc Letonja, župnik na Sv. Joštu, je vpoklican v vojaško službo.

* „Edinost“ poroča: Č. kr. namestnik eksceleca dr. Alfred baron Fries-Skene in njegova soproga baronica Lucy Fries-Skene obiščeta slovensko slavnostno prireditev v proslavo 67letnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Frana Josipa, katero priredi ženska podružnica CMD v sredo, 1. decembra, ob 5. uri popoldne v našem Narodnem domu. Prav tako se udeležita te prireditve tudi tržaški škof, mnsgr. dr. Andrej Karlin in tržaški mestni poveljnik, č. in kr. generalmajor pl. Wasserthal.

Vojakom

na bojišču primanjkuje berila. Matere, sestre naročite svojim možem, sinovom in bratom „Stražo“ in „Slovenski Gospodar“.

„Straža“

stane za 3 mesce 2 K 50 v.

„Slovenski Gospodar“

stane za 3 mesce 1 K.

Vposlajte naročnino in natančni vojnopoštni naslov.

* Berila želimo. Z bojišča nam pišejo: Vsem bralcom „Slov. Gospodarja“ najlepše pozdrave pošiljajo vojaki „železnega“ 87. pešpolka ter prosijo, da se jim pošlje na bojišče kaj slovenskega berila. Najljubši nam je „Slov. Gospodar“. Janez Šepetavo z Bizeljskega, Martin Rothwein, četovodja iz Ptuja, Ig. Cizerl, poddesetnik od Sv. Urbana ter pešci Jožef Sinkovič od Nove Štife in Fr. Tesovnik z Ljubnega v Sav. dolini.

* Slovenski ranjenci na Dunaju. Z Dunaja smo dobili naslednje vrstice: Srčne pozdrave pošiljamo vsem prijateljem in znancem slovenskih rodov in rezervne bolnice št. 4 na Dunaju. Tukaj se nam prav dobro godi in smo tudi prav veseli, ker nas je več Slovincem skupaj, da se lahko v slovenskem jeziku pogovarjamo in tudi po slovensko včasih zapojemo. Res nas nekateri vojaki drugih nam nasprotnih narodnosti hočejo večkrat zasramovati, pa ob taki priložnosti tudi mi dobro braniti slovensko čast in poštenje. Pač pa vsaki dan štejemo ure ter dneve, kdaj bo prišel čas, ko bomo sli spet v svoj domači kraj, da bomo s svojimi domačimi prijatelji skupaj zapeli. Tukaj dobimo tudi več slovenskih časopisov, posebno „Slovenski Gospodar“ nam prav redno dohaja, katerega prav z veseljem čitamo. Za brezplačno pošiljanje se prav iskreno zahvaljujemo. Voščimo vam vsele Božične praznike in veselo Novo leto. Upamo po Novem letu na veselo svidenje. — Tukaj se nahajamo sledeči Slovenci: Karl Kupak iz Brežic, poprej trgovski pomočnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici; četovodja Jožef Uic od Sv. Vida na Koroškem; Leopold Sterban, zrakoplovec, Trbovlje; Matija Iskra iz Ilirske Bistrice; Pavel Ostovršek iz Cirknice; Jurij Kale, Anton Javšovec in četovodja Martin Korošec iz Vlade za pri Slov. Bistrici.

* Sin poslanca Roškarja umrl. Od Sv. Jurja v Slov. goricah se nam piše: Vojska je pograbila svojo

žrtev sedaj tudi iz hiše našega poslanca gospoda Ivana Roškarja, nadebudnega 25 letnega sina Matjana Roškar. Položili so ga v grob dne 27. novembra v Celovcu. Vsled prevelikih ran, zadobljenih na južnem bojišču, je moral končati mlado življenje. Bil je četovodja pri trdn. topn. polku in že od začetka vojske v težki vojaški suknji. Umrl je dovršil pred leti kmetijsko šolo v Grottenhofu. Počiva naj v miru junak! Potrtim starišem in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

* Sin dr. Susteršiča padel. Na italijanskem bojišču je padel poročnik Ivo Susteršič, sin kranjskega deželnega glavarja dr. Iv. Susteršiča. Dne 28. novembra ga je na tolimskem gradu ubila granata. Padli je bil član kat. sov. akad. družva „Danica“. Bog tolaži roditelje v urah bolesti!

* Spodnještajerski rojak, č. g. Ernest Terstenjak, č. in kr. divizijski župnik, se je vrnil, kakor se nam poroča, vsled višjega povelja iz bojišča in pride zopet kot profesor na č. in kr. kadetno šolo v Inmost. Imenovani je deloval blizu 15 mesecev neprenehoma sprva na ruskem in zadnje čase na laškem vojnem torišču in je bil radi svojih zaslug, kakor se je že poročalo, tudi odlikovan.

* Mrtvi se oglašajo. Iz Ljutomera se nam piše: Anton Kosi, doma iz Ključarovec pri Ormožu je pisal staršem zadnje pismo dne 2. novembra 1914, potem ni bilo več nobenega glasu od njega. Imeli smo ga že vsi za mrtvega. Dne 23. oktobra 1915 pa je pisal, da se nahaja zdrav v ruskem ujetništvu.

* Kdo kaj ve, kje se nahaja Erhard Kramberger, domobranski pešpolk v Kotljah, 1. marškompanija. Pisal je zadnjikrat dne 22. septembra 1914. Kdo kaj ve, naj sporoči Alojziji Kramberger, posestnici v Partinji, h. št. 97, pošta Sv. Jurij v Sl. goricah.

* Pogrešajo se: Jožef Palež, lovski bataljon št. 20. Odgovor njegovi ženi Mariji Palež v Račah št. 34. (Spod. Štaj.)

* Pozdrav Veržencem! Saper Franc Sterniša pošilja svojim rojakom Veržencem že novoletne čestitke ter piše: „Mislim, da se dobro počutite, ker se vam ni treba skrivati in stiskati po luknjah, kakor nam, kadar začne naš sosed polentar metati tiste železne piskre na nas. Toda dobra volja nas kljub temu ne zapusti. Zmiraj nas je nekaj Slovincem skupaj, ki si zamislijo kakšno okroglo za smeh in kratak čas. Prej pa ne pridem domov, dokler Taljan udarjen ne bo!“

* Naši topničarji od 30.5 cm nam pišejo: Mnogo srčnih pozdravov vam pošiljamo slovenski topničarji, fantje in možje z italijanskega bojišča. Res se že dolgo časa vojskujemo s polentarijem. In dokler Slovincem bo še kaj, polentar premagal nas ne bo. In dokler bo po naših žilah tekla kri, Italijan premagal Avstrije ne bo. Jožef Toplak iz Podvine niže Ptuja; Jurij Hole, Sv. Jurij ob Ščavnici; Pavel Podobnik iz Lipnice, Gorenjsko; Vincenc Batté, Sempas pri Gorici; Matija Metličar, Sv. Kungota pri Ptuju; Martin Svenc, Celje; Franc Mlekuš, Koritnica; Jan. Drole, Kamnik; Peter Kolenc, Franc Sajovec, Tankirchner, Franc Čuk, Strmec, Bog z vami in z nami!

* Črnovojniki letnikov 1872 do 1874. V črnovojnških krogih so se pojavili dvomi, ali zadeva vpo-klic tudi one v letih 1872, 1873 in 1874 rojene črnovojniške obvezance, ki so po § 2, 2. odstavek črnovojniškega zakona z dne 6. junija 1886, ker so pred pričetkom črnovojniške obveznosti prostovoljno vstopili v prezenčno službo vojske, ali pa ki so po § 1 domobranskega zakona iz leta 1893, oziroma § 9 domobranskega zakona za Tirolsko in Predarelsko vsled odsluženega tretjega leta predčasno izstopili iz črnovojniške obveznosti, pa so zopet dosegli črnovojniško obveznost na podlagi cesarske naredbi z dne 1. maja. Z merodajne strani se k temu pripominja: Dne 6. decembra morajo nastopiti vsi pri prebiranju za črnovojniško službo z orožjem za sposobne spoznani avstrijski črnovojniški obvezanci letnikov 1872, 1873 in 1874, tudi oni, ki so šele pozneje zopet prišli pod črnovojniško obveznost.

* Razširjena vojnodačajna dolžnost na 50—55 letne moške osebe na Ogrskem. Ogrski državni zbornici je predložen zakonski načrt o razširjeni vojnodačajni dolžnosti na moške osebe v starosti od 50 X 55 let, ki se jih bo porabilo za vojaška dela v notranjosti države. V naši državni polovici bo pa uvedena tozadevna dačajna dolžnost naredbenim pótom.

* Vojaška taksa. Do dne 30. januarja 1916 se morajo zglašiti pri svojih županstvih vse one osebe, ki so podvržene plačevanju vojaške takse. K tem se prištevajo moške osebe stare od 24 do 36 let, ki niso podvržene vojaški ali črnovojniški službi.

* Gališki begunci se vračajo na svoje domove. Zopet je dovoljeno se vrniti na svoje domove gališkimi beguncem doma iz mesta in okraja Lvov, nadalje iz okrajev Jaslo, Przemyslani, Bohorodezany, Cieszagog, Javorov, Rudki, Sambor, Bobrka, Drohobyce, Stryj, Skole in Kaluž.

* Preskrba vojnih invalidov. Okrajna glavarstva so naznanila občinam, da je za vojne invalide prostih več mest pri raznih tovarnah in drugih podjetjih, kjer dobijo lažjo službo. Seznaniki takih služb so na vpogled na okrajnih glavarstvih. Prednost imajo predvsem tisti invalidi, ki nimajo svojcev in so brez premoženja.

* Pazite na važne listine! Nek invalid v mariborski okolici je prve dni meseca oktobra izgubil polo, na kateri je imel nakazano vsak mesec gotovo svoto invalidne preskrbine. Revez je delal prošnjo, da bi se mu dalo drugo polo, a vso dreganje je bilo zaman. Mož ni dobil ne denarja, ne pola. Po nekem naključju je našel te dni izgubljeno polo v listinjah

knjižnica je bila v njegovo veliko veselje rešena. Skoro enako se je godilo neki ubogi viničarki iz šentjakobske župnije, ki je izgubila polo, s katero je dobivala preskrbino. Sele po dvamesečnem moledovanju so ji na okrajnem glavarstvu dali drugo polo. Pazite torej na važne listine!

Oskrba dežele z galico. Deželna odbornikoma grofu Attems in dr. Verstovšku sta ministrski predsednik in poljedelski minister odločno obljubila, da dobi od množine razpoložljive galice vsaka dežela enako množino, ki ji pripada po procentuelnem ključu. Ministrstvo je že skušalo do sedaj na vse načine dobiti na razpolago vsaj veliki del potrebne galice. Za štajersko deželo bode prevzel nakup in prodajo edino Verband v Gradcu, ki bode razprodal galico po okrajnih zastopih. Vinogradniki, oglašajte se pravočasno z naročili po občinah in okrajnih zastopih!

Zastopnika štajerskega deželne odbora pri e. kr. vladi na Dunaju. V torek je bilo pri ministrskem predsedniku grofu Stürgku v navzočnosti poljedelskega ministra dr. Zenkerja in dveh dvornih svetnikov posvetovanje o raznih gospodarskih zadevah, ki se tičejo štajerske dežele. Deželni odbor sta zastopala ekscelenca grof Attems in deželni odbornik dr. Verstovšek, ki sta opozarjala tekom dveurnega posvetovanja vlado, da mora zlasti tekom vojske podpirati z vso močjo gospodarstvo. Zlasti se je med še drugim povdarjala nujna potreba za oskrbo z galico, nadalje nabava pomladanskega žitnega semena, pospeševanje živinoreje i. dr. V vseh točkah sta odbornika dobila povoljne odgovore in obljubo, da bo vlada ustregla upravičenim zahtevam dežele.

Klanje telet. Kakor se nam poroča iz Dunaja, bode v kratkem dovolila vlada, da se smejo klati teleta, ki so stara 4 do 8 tednov. Na ta način se hoče pomagati prebivalstvu radi pomanjkanja mleka. Dovoljenje bode trajalo do spomladi.

Stanje živinoreje v deželi. Zadnje popisovanje živine je izkazalo lepo presenečenje. Sicer še ni delo dovršeno, toda že sedaj se lahko reče z gotovostjo, da ima štajerska dežela po številu mnogo več živine, kakor pri zadnjem šteju leta 1910. Število svinj je nekoliko padlo. Ti podatki so jako razveseljivi, ker pričajo o lepih uspehih naših štajerskih živinorejcev.

Zopetno zvišanje cen za poljedelske stroje. Zveza tovarnarjev za izdelovanje poljedelskih strojev naznanja, da je zvišala cene za poljedelske stroje za 15 do 20 odstotkov. Neprestano zvišanje cen vseh predmetov, ki jih rabi kmet pri obdelovanju svojega zemljišča, je najboljši dokaz, da mora tudi kmet zvišati cene svojih poljskih pridelkov.

Hmelj. Tudi pretečeni teden je bilo popraševanje po hmelju na hmeljskem trgu v Zalecu zelo malenkostno. Cene za tui hmelj so bile zgolj na papirju in so se gibale med 45—60 K za 50 kilogramov.

Oddaja kovin in zlitin podaljšana do 31. januarja. Kakor smo že svoj čas poročali, je bil določen rok za prostovoljno oddajo kovin, zlitin in kovinskih predmetov do dne 30. novembra. Sedaj je pa vlada podaljšala rok za prostovoljno oddajo kovin in sicer do 31. januarja 1916. Vprašanje, ali je ta odredba veljavna tudi za gostilne in kavarne, še pa ni rešeno.

Pritožbe glede rekviriranja žita in fižola. Komisijonarji vojno-žitno-prometnega zavoda, oziroma okrajna glavarstva so poslala te dni lastnikom žita in fižola pozive, da morajo svoje odviše zaloge do gotovega roka oddati, sicer se jim bo žito oziroma fižol odvzelo prisilnim putem. Na pozivih je natanko označeno, koliko kilogramov posameznih žitnih vrst se mora oddati vojno-žitno-prometnemu zavodu. Mnogi posestniki se pritožujejo, da se zahteva več žita, kakor pa bi ga po pravici morali oddati. Ker so na okrajnih glavarstvih sedaj baje z delom preobloženi, je lahko mogoče, da se je mnogim posestnikom pomotoma predpisalo preveč žita, ki bi ga morali oddati. Takim svetujemo sledeče: Izračuni si, koliko žita ti gre za potrebe tvojega gospodinjstva. Računi sledeče: Ako imaš n. pr. v zalogi (ali si 15. oktobra priznal) 700 kilogramov pšenice, 200 kilogramov rži, 100 kilogramov ječmena in 900 kilogramov koruze ter moraš celo leto prehraniti 8 oseb, ti gre samo za prehrano svoje družine 1168 kilogramov žita (za osebo na dan 490 gramov), za čas, ko so na vrsti težka dela, pa ti gre za osebo celo 500 gramov žita na dan. Po tem računu ti gre za prehrano družine gotovo do 1250 kg žita. Udračunati pa moraš od tvojega žita še semensko žito, katerega rabiš 300—400 kilogramov. Ker si 15. oktobra priznal 1900 kilogramov žita (brez ovsa) ter od te množine rabiš za prehrano družine najmanj 1250 do 1300 kilogramov in za seme do 400 kilogramov, imaš oddati samo do 200 kilogramov žita. Napravi si tak račun in ga vpošlji okrajnemu glavarstvu ali komisijonarju in vprosi, sklicujoč se na vladno odredbo o rekviriranju žita, da se naj ozirajo na te podatke. Najbolje pa je, da greš osebno h komisijonarju in mu na podlagi računa dokažeš, da niso upravičeni od tebe tolike množine žita zahtevati, kot se ti je predpisalo. Od nekaterih posestnikov, ki jim je dožveje in slana uničila fižol in ajdo, se tudi zahteva skoro več fižola in ajde kot so je pridelali. — Glede teh dveh žitnih vrst pa se naj v pritožbi omeni, da je fižol letos radi neprestanega deževja skoro večinoma segnil in se ba je mnogo manj namlatilo, kot se ga je bridkavalo. Pri ajdi pa se naj omeni, da je je slana skoraj popolnoma uničila. Ako pa imaš dovolj odvisnega fižola in ajde, pa ga itak moraš od-

dati. Mnogi se hndujejo nad župani, češ, ti so krivi, da se žito rekvizira. Temu ni tako. Župan ima samo uradni nalog, da občanom vroči pozive za oddajo žita.

O oddaji fižola kmetovalci v več krajih vedno še niso na jasnem. Po dosedanjih ministrskih določbah si sme vsak posestnik obdržati toliko fižola, kolikor ga rabi za seme in za hrano v svojem gospodarstvu do prihodnje žetve. Ostali fižol se mora pa oddati komisijonarjem žitnega zavoda. Nikakor ni torej dovoljeno prodajati fižol drugim kot komisijonarjem žitnega zavoda in se vsi taki slučajji strogo kaznujejo. Tudi vojaštvo nima pravice, nakupovati fižola od kmetovalcev, ker itak žitni zavod kupuje zanj.

Pregledovanje žitnih zalog. Iz Gradca se nam poroča, da se bodo te dni ali v najbližnjem času po uradnih zopet pregledale žitne zaloge in se tako preizkusila resničnost zapisov, ki so jih napravile komisije pri prvem pregledovanju in popisu. To je treba ljudstvu povedati, da ne bo vsled novih komisij vznemirjeno.

Najvišje cene za špeh in mast na Ogrskem. Ogrska vlada je izdala odredbo, po kateri se na Ogrskem določajo najvišje cene za svinjsko mast, za špeh in za svinjsko meso. Od 16. decembra 1915 do 15. januarja 1916 je najvišja cena za spuščeno svinjsko mast za 100 kg 700 K, za surovo mast 660 K in za špeh 620 K. Te cene bodo potem stopnjevale vsak mesec padale za 50 K in sicer do 16. marca 1916, tako da bo od tega časa naprej stala izpuščena svinjska mast 550 K, surova mast 510 K in špeh 490 K. Z Dunaja se poroča, da se bo tudi v Avstriji po tem ogrskem vzorcu upeljalo najvišje cene za te predmete. Cene bodo v naši državni polovici nekoliko višje, kot na Ogrskem.

Zasega sena, otave in slame na Štajerskem. Štajersko namestništvo je z odlokom od dne 25. novembra t. l. odredilo zasego vseh zalog sena, otave, in slame v prid vojaški upravi. V tej naredbi je določeno, da se odslej naprej ne sme izvažati seno, otava in slama iz štajerske dežele brez dovoljenja namestništva ali vojaške intendance v Gradcu. Prodaja, oziroma nakupovanje sena, otave in slame v deželi sami pa ni prepovedana. Odslej naprej se bode smelo prodajati seno, otava in slama samo vojaškim skladiščem po sledečih, uradno določenih cenah: za meterski stot sena 9.50 K, otave 9 K in slame od 6 do 7 K za meterski stot. Te cene veljajo za kraj, koder so se ti predmeti kupili, oziroma prodali. Stroški za prevažanje, stiskanje sena itd. se posebej preračunijo. Samoumevno ni zasežena tista množina sena, otave in slame, katero rabi kmet za svoje lastne potrebe.

Nabava drv za vojaštvo in mesta. Okrajna glavarstva so poslala občinam pozive, naj naznanijo, koliko drv (suhih) je v posameznih občinah na prodaj. Kdor torej ima drva na prodaj, naj se zglašuje pri občini.

Zakup užitninskega davka. Pri e. kr. okrajnem finančnem ravnanstvu v Mariboru se dne 6. decembra 1915. vrši ob 10. uri predpolodne javna zakupna dražba užitnine od vina, vinskih mošta, sadjevca in uporabe mesa za leto 1916, pogojno tudi za 1917 in 1918 v naslednjih plačilnih okrajih: Celje, Sevnica, Sušica, Soštanj-Velenje, Maribor, Sv. Benedikt v Sl. gor., Marenberg, Vuzenica-Ribnica, Rogatec in St. Jurij ob Ščavnici. Natančnejši podatki se dobijo pri e. kr. okrajnem finančnem ravnanstvu v Mariboru, finančnih kontrolnih okrajnih vodstvih in finančnih stražah.

Vinska trgovina se je začela prav živahno razvijati. Ker je odslej izvažanje vina iz etapnega ozemlja, kakor smo že poročali, prosto, je te dni prišlo iz Gradca in Gornjega Štajerja v mariborsko okolico mnogo gostilničarjev in drugih vinskih kupcev, ki ponujajo za vino dokaj lepe cene. Kakor smo izvedeli, se suče cena za pretočeno vino med 90 vin. do 1 K 20 v za liter.

Ne kupujte inozemskih srečk. Ker so postali v zadnjem času razni agenti pri prodaji inozemskih srečk zelo vsiljivi, se prav resno svari pred nakupovanjem inozemskih, torej tudi ogrskih srečk. Kupovanje inozemskih srečk je v Avstriji strogo prepovedano in se kaznujejo tozadevni prestopki z občutnimi denarnimi globami.

Najstarejša žena v Nemčiji umrla. Na Hanoveranskem je umrla te dni najstarejša ženska oseba v Nemčiji, neka Meta Müller v starosti 107 let. Umrla je bila rojena 16. sušca 1809. V Požeju v Slavoniji živi tačas ženska oseba, ki je bila rojena leta 1799, je torej že v 111. letu.

6 let ječe za pokvarjen golaž. Gostilničar Al. Böresök v Budimpešti je pošiljal vsak dan po pomije in odpadke jedi v bližnjo vojaško bolnišnico, češ, da jih rabi za svinjsko klajo. Iz pomij je pa polovil kosce mesa in jih porabil za golaž, katerega je prodajal gostom. Gnusnega brezvesneža je kazensko sodišče obsodilo na 6 let težke ječe.

Salomonska razzodba. V Oberwaldu na Slezkem se je nedavno dogodil ta slučaj. Kolesar je povozil gos in je hotel plačati zanj seljaku dve kroni odškodnine. Kmet je hotel tri krona za gos. Kolesar je bil v zadregi; kaj mu bode gos, treh kron pa mu je bilo žal. Ker se nista zedinila, sta šla pred načelnika, a tudi on jih ni mogel pripraviti do sporazuma. Rekel je kolesarju naj položi na mizo dve kroni, ta isto seljak gos. Potem je vzel iz žepa eno krono, lo-

pridel k denarju kolesarjevemu in ves znesek izročil kmetu, sam pa je vzel gos. Tako je kolesar plačal prvotno ponujani znesek, kmet je imel zahtevane tri krona, načelnik pa je imel za eno krono lepo mlado gos. Res modra razzodba.

Cenjene naročnike opozarjamo, da smo današnji številki priložili položnice za plačevanje naročnine. Položnice dobijo vsi, tudi taki, ki so naročnino že plačali. Ako jih zdaj ne rabijo, jih naj shranijo za poznejši čas. Naročnike prosimo, da nam naročnino za leto 1916 pošljejo prejkoprej. Vsak pa naj stori še svojo dolžnost in naj agitira za naš list, da se bolj še razširi med slovenskim ljudstvom. 23.000 nas je že, a lahko bi nas bilo tudi 30.000. Na delo torej za „Slovenskega Gospodarja!“

Koledar za 1. 1916 je priložen današnji številki. Opozarjamo, da je na zadnji strani Koledarja natančen pouk, kako je treba izpolniti položnice. Teh navodil naj se vsak do pičice drži, da bo upravištvo imelo lažje delo.

Božične in novoletne razglednice v veliki izbiri se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Dopisi.

Maribor. Kmet iz Slovenskih goric nam poroča: „V torek, dne 30. novembra, je pripeljalo nad 40 kmečkih voznikov rekvirirano žito iz celega političnega okraja v Maribor k Šerbaumovemu skladišču, kjer ima komisijonar g. Urban založišče žita za vojno-žitno-prometni zavod. Ker je žito prevzemal samo en uradnik, več kot polovica voznikov ni prišlo na vrsto, da bi oddali žito. Živina in vozniki so celi dan morali stati na mrazu in še potem iskati za se in za živino dragega prenočišča v Mariboru ter drugi dan zopet čakati na milost, da pridejo s svojim žitom na vrsto. Obračamo se tem potom do okrajnega glavarstva s prošnjo, da vse potrebno ukrene, da ne bo treba ubogi živini in kmetom, ki so itak z delom preobloženi, na mrazu čakati.“

Maribor. Dne 28. novembra je umrl tukajšnji veletrgovec in lastnik znane veletrgovine v Gosposki ulici, Jožef Martine v visoki starosti 80 let.

Maribor. Hlapcu Andreju Antoloviču iz Langentalu se je dne 24. novembra blizu kolodvora splasil konj, ki je zbežal po Tegetthofovi ulici čez Grajski trg v Grajsko ulico. Tam je hotel starejši mož konja ustaviti. A konj je moža podrl na tla. Mož je bil vsled padca tako težkopoškodovan, da je dne 2. t. m. v bolnišnici umrl. Ponesrečeni je Janez Ferk, hlapec pri medicarju Gertu.

Maribor. Vodstvo rekonvalescentne šole domobranskega pešpolka št. 26 v Mariboru izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo tiskarni sv. Cirila za podarjene šolske potrebščine, katere je darovala v tako obilnem številu. Tiskarna daje tudi po več iztisov „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ mojemu zastoj na razpolago.

Rotenberg v Dravski dolini. Mariborsko okrajno glavarstvo je za občine v okolici Rotenberga odredilo strogi pasji zapor, ker se je v naši občini pojavila pasja steklina. Tudi v bližnjih občinah slovenjraškega okrajnega glavarstva se je odredil pasji zapor.

Vuzenica. Tukaj je v petek, dne 26. umrla bosestnica Katarina Pajek rojena Böhm.

Sv. Duh na Ostrem Vrhu. Dne 20. novembra je umrl na svojem posestvu krčmar „Pri lipi“ Franc Gaube, po domače Ropič. Pogreb se je vršil v pondeljek, dne 22. novembra v spremstvu 3 duhovnikov. Bolehal je že celo poletje in dosegel lepo starost 72 in pol leta. Bil je pristen hribovski značaj, dobro znan tudi v lovskih in turistovskih krogih. N. v m. p.!

Lučane. Franc Dajčman, doma iz Remšnika, piše svoji ženi z italijanskega bojišča: Dan 18. oktobra „e bom nikdar pozabil. Pet dni je bila naša stotinja v neprestanem ognju, a 18. oktober je bil naravnost strašen. Hvala Bogu in Materi Milosti, meni se ni nič hudega zgodilo. Imeli smo precej izgub, a niti eno desetino tega ne, kar Italijani. Toliko je gotovo, da Lah v našo slovensko domovino ne bo marširal. 18. oktober pa bom vedno slavil, dokler bom živ. Zelo se vojaki veseimo „Gospodarja“ in „Straže“. Vi domači niti ne veste, kako ljubo in drago nam je slovensko berilo tu na bojišču! Mnogo pozdravov.“

St. Ilj v Slov. gor. V petek, dne 26. novembra, zvečer ob 1/6. uri, ko je že nastal mrak, je peljal majer g. Bauman, Alojzij Farazin, z vozom, v katerega sta bila vprežena dva vola, čez železnico na Sparlovo posestvo v Cirknici. V trenutku, ko so voli na drugi strani že prišli do zatvornice, je železniski čuvaj iste hipoma zaprl, ne da bi bil poprej pozvonil. Voz je z voli vred ostal na železniškem tiru. V tem hipu je privozil graški tovorni vlak št. 931 in je zgrabil voz in ga zdrobil v drobne kosce. Voli in voznik so ostali nepoškodovani, K sreči se je namreč zlomilo oje in so voli ostali na svojem mestu. Voznika ne zadene nobena krivda, ker bi moral čuvaj vsaj pet minut pred dohodom vlaka zatvornice zapreti. G. Bauman ima škodo čez 200 K.

St. Ilj v Slov. gor. V času od 5., 6., 7. in 8. decembra se bodo v tukajšnji cerkvi vršile duhovne vaje za dekleta Marijine družbe.

Sv. Barbara v Slov. Goricah. Zopet eden naših dragih je 20. listopada t. l. izdihnil svojo junaško in plemenito dušo na južno-zahodnem bojišču, in to je izučben mizar, Martinek Potočnik. Padli je bil vedno vrlega obnašanja. Kinčala ga je pridnost, da so ga vsi prav radi imeli. V bridkih bolečinah, granata mu je strla nogo, je še polovico dopisnice napisal svojim blagim staršem. Prisrčen pozdrav vam vsem. Nazna-

njam, da sem težko ranjen v levo nogo in le Bog ve, če bom še kdaj doma. Prepeljete me v Ljubljano v bolnico. Dalje ni mogel poročati. Njegov zdravnik na bojišču je nadaljeval dopisnico. Do tukaj je še Vaš sin sam pisal. Poročam vam, da je bil Vaš sin izbran junak in vrl branitelj domovine. Ranjene noge ni dovolil odrezati, desno pa je imel zmrznjeno. Bog Vas potolaži! Dr. Ml . . ."

* **Sv. Andraž** v Slov. gor. Žalostno in tužno vest je izvedela rodbina Pihlerjeva. Henrik Pihler, star 24 let, poddesetnik domačega pešpolka, edini sin Andraža Pihler, posestnika v Drebetincih, je dne 15. novembra t. l. na južnem bojišču v najlepšem cvetu svoje mladosti za cesarja in domovino pretil svojo kri. Še tistega dne predpoldne je pisal svojim domačim, da je še hvala Bogu zdrav, a popoldne je zadet od sovražne kroglice in spreviden s sv. zakramenti se preselil v večnost k ljubemu Jezusu. Tako piše njegov tovariš narednik Vinko Majcen starišem. Kot fant je bil Henrik Pihler pošten, miroljuben in vsakemu prijazen in zato ga je tudi vse spoštovalo in ljubilo. Pri sorodnikih in znancih v okolici je užival ugled, ker je bil vsem v veselje in ponos, up in nado. V začetku vojske je bil na severnem bojišču ranjen v roko. Po ozdravljenju je moral na južno bojišče, na katerem je našel prerano smrt. Zalujoče stariše in sorodnike pa naj tolaži mili Jezus! Na zopetno srečno in veselo svidenje onkraj groba gori nad zvezdami v svetem raj!

* **Gornji Kamenščak** pri Ljutomeru. Nemila smrt nam je pokosila tudi mladeniča Jožefa Kosi, poddesetnika v najlepši dobi, starega še le 21 let. Nahajal se je 6 mesecev na ruskem bojišču, in sedaj že 5 mesecev na italijanskem bojišču, kjer ga je dne 21. okt. zadela granata ter mu odtrgala nit mladega življenja. Bil je priden, pošten in trezen fant. Vsak, ki ga je poznal, ga je ljubil. Še v zadnjem pismu, ki ga je pisal svoji sestri, še ravno dan pred smrtjo, se je pripravil svojemu patronu sv. Jožefu in preblašeni Devici Mariji, ki sta mu gotovo prišla na pomoč ob njegovi smrtni uri. Spavaj mirno, dragi Joško v tuji zemlji. Vas pa ljubi stariši, sestre in 3 bratje vojaki, ki se še nahajate v daljnih krajih, eden že celo leto dni v ruskem ujetništvu, naj tolaži ljubi Bog in upanje na svidenje v boljši domovini nad zvezdami.

* **Sv. Lovrenc** v Slov. gor. Umrl je na južnem bojišču Franc Toplak, doma iz Dragoviča. Bil bi še le komaj dne 21. februarja 1916 star 20 let. Vse ga je ljubilo in spoštovalo. Bil je priljubljen pri domačih, sorodnikih, sosedih in prijateljih. Služil je pri našem domobranskem pešpolku. Najprej je odšel na severno bojišče, kjer se je bojeval tri mesece. Potem je bil v bolnišnici en mesec dni. In ko je ozdravel, je moral iti za domovino in cesarja na italijansko bojišče. Tamkaj je bil komaj 14 dni in že ga je zadela sovražna kroglica dne 1. novembra, dva prsta pod desnimi očesom, nakar je čez deset minut izdihnil svojo mlado dušo. Za njim zalujeta oče in mati, ter tri sestre. Bodi mu goriška zemlja lahka! Naj v miru počiva!

* **Sv. Barbara v Halozah.** Pri nas je bila precej ugodna vinska letina. Vino je večinoma vse prođano. Večji posestniki ga še hranijo za boljše čase. Cena mu je od 76—100 v liter. Kapljica je prav dobra. — Blizu 400 naših fantov preliva kri na raznih bojiščih za cesarja in domovino. 25 jih je že padlo, 15 se jih pogreša, štirje so odlikovani. — Po agitaciji našega g. župnika Janeza Vogrin so podpisale za 3. vojno posojilo ž njim vred štiri stranke lepo vsoto: 33.800 kron!

* **Sv. Lovrenc** na Dravskem polju. V začetku tretje bitke ob Soči sta padla dva nadebudna mladeniča. Na kraških tleh počiva Alojzij Zafošnik iz G. Pletar, brat č. g. Jakoba Zafošnik, kaplana v Leskovcu. Naprošen od rajnega, je njegov tovariš Jan. Cvetko naznanil žalostno novico starišem. Dne 28. oktobra 1915 piše: Dragi vsi domači! S prav žalostnim srcem sem se podal danes kot Alojzijeve prijatelj k pisanju. Vašega sina in mojega prijatelja Alojzija smo že položili k večnemu počitku. Bog mu daj mir božji! Molite za njega in za nas vse, ki smo še tukaj. Ne smete biti preveč žalostni, saj on že uživa večno veselje, ki si ga je zaslužil. Podpisani smo vsi, ki smo videli njegov grob in križ. Janez Cvetko, Tomaž Črnko, Martin Mohorko, Franc Drevensšek iz Sikol, Martin Sluga, Skledar Janez iz Vinar. — Pretresljiva je bila smrt Antona Črnko iz Župečeje vasi; umrl je nenadoma, ko se je pogovarjal z bratom in tovariši, kakor poroča njegov brat Tomaž: Predno vam dalje pišem, Vas prav lepo pozdravljam in vam naznanim, da je brat že mrtev. Bil sem ravno zraven, ko je storil smrt. Govorila sva do zadnje ure. Bil sem zelo vesel, ko sva prišla z bratom skupaj na bojišče, a nisva bila dalje, kot en teden. Sedeli smo skupaj v rezervnih zakopih. Naenkrat udari granata med nas, kamenje se je razletelo, priletel mu je en kamen na tilnik in bil je pri priči mrtev. Še en tovariš je bil mrtev, drugi vsi zelo ranjeni, a jaz sem, hvala Bogu, živ in zdrav ostal. Brat je umrl brez vsakega trpljenja, tudi sem opravil pri njem krščansko dolžnost. — Rajni je bil vrl mladenič in prikupljivega vedenja, ki je obetal postati zavezen mož, pridno je deloval v svojem stanu ter kot odborik Bralnega društva, Marijine družbe in Mladeniške zveze. — Položila sta svoje mlado življenje na altar domovine. Bog Vama podeli večno domovino!

* **Dravljice.** Za božičnico vojakov so domoljubni svete na gostiji Franca Slemenšek in Rozalije Za-

bukovšek v Pletovarjah 22 kron nabrali. Zavili jih Bog! — Odlikovanje z dvema svečnjama je dobil in bil povišan v korporala naš dragonec Janez Lesjak.

* **Celje.** Nadvojvoda Franc Salvator je podelil e. kr. finančnemu nadrespicijentu Ernestu Cajnko, ki je pridržen komisarijatu v Celju, bronasto častno kolajno Rudečega križa.

* **Celje.** Kuharica Terezija Hangler je svojega lastnega otroka položila v peč in ga sežgala.

* **Celje.** Dne 26. novembra so našli mrtvega ležati v tukajšnjem mestnem parku 16 letnega sladščičarskega učenca Jožefa Ofner, doma iz Gradeca. V roki je še držal flobert-pisto, iz katere se je ustrelil samega sebe v sence.

* **Rajhenburg.** Tolažilna in žalostna poročila prihajajo k nam dan za dnevom, poročila o naših vojaki. Iz cele župnije jih je odšlo pod orožje do 710. Izmed teh jih je v vojski sedaj še okoli 480, ranjenih je do 70, padlo jih je nad 40, v ujetništvu tudi okoli 40, izginilo jih je do 60, a ostali se zdravijo v bolnicah. Tolažilnih poročil pride vedno. Tako se je oglasil po dolgih mesecih iz Čardžuja, dežela Buhara, v bližine Perzije, Kukovičič Martin. Ciglar Janez piše iz Abrahamovske ob Donu, kjer je za delavca pri nekem Savku Udoveku. Ujet je eden najboljših članov Orla, Janez Pleterski, Tudi Pribožič Anton, Orlov član, se nahaja v Sibiriji. O Mihaelu Pribožič, njegovem bratu, je prišlo poročilo, da je na Ruskem ujet in zdrav, pa brez natančnejših podatkov. Kukovičič Franc piše iz Kazana, Cemič Jožef iz Orenburga, Repar Franc, posestnik v Aužah, iz Taškenta, Resnik Anton iz Grabna se je oglasil iz Kovrova, J. Ban, posestnik Arneško, je tudi tam; ujet je Ivačič Alojz, Pavlovič Maks, Seršen Matija, Abram Anton iz Dobrove, Zupane Jožef, piše iz Samare; Remih I., Gorica, Medvešek Martin, Gor. Lesk; Ferlan Anton, Lokve, Bobek Franc, Presedel, Presker Albin, učit., Sorčan, Rainer Bruno, Rajhenburg, Bohorč Janez, Presdel, Pribožič Martin, Raztez, Kačivnik Mihael, Rojno, Ajdonik Alojz, Ciglar Alojz, Raštanj, Bence Franc, Selce, Omrzel Franc, Senovo, Butkovič Alojz, Les Franc, Popolovšek Franc, Vodopivec Jožef, Zakšek Anton, Stolovnik, Kočevar Franc, Stranje, Jan. Bitanc in Jankovič Franc iz Sedma, so se oglasili iz ujetništva. Vsakdo željno pričakuje, da bi se še njegovi svoji, o katerih že mesce ni nobenega poročila, oglasili vsaj iz ujetništva. — Izmed padlih posebno obžalujemo izgubo mladih, nadebudnih gospodarjev: Alojz Kozine, vrl in podjeten gospodar, naš somišljenik, obče priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, član krajnega šolskega sveta pri Sv. Antonu, je izdihnil v Karpatih, zadet od šrapnela. Za njim zaluje mlada žena z drobnimi otroci, pa tudi vsa okolica lepe Gračke gore. Ugledna hiša Pavličeva v G. Leskovcu žaluje za svojim gospodarjem Jožefom. Komaj je postal samostojen, ga je poklicala dolžnost in ni ga več. Slabotna mati je umrla vsled izgube sina in zeta. Les Janez in Valent Franc iz Stolovnika sta ravno tako bila izrgana svojim rodbinom. Izmed članov Orla obžalujemo izgubo Martina Živič in Jož. Pleterski iz Auž. Oba sta bila vzorna člana Marijine družbe in sodelovalca na polju mladeniškega društvenega življenja. Govori se tudi, da je padel Janez Abstinč, prej vedno med prvimi, kadar so nastopali mladeniči na odru, in Abram Janez. O Maksu Moškoni, prvem klicatelju fantov pod orlovske peruti in podpredsedniku spodnještajerske Podzveze Orlov ter o Jožetu Šetincu, znanem buditelju mladeničev celega Posavja in tudi vnetem sodelovatelju v rajhenburški telovadnici, nam ni došlo nobeno poročilo od avgusta 1914. Bog daj, da bi se še kdaj videli na tem svetu. Ostali člani Orla: Kink Martin in Jožef, Božič Jožef, Boborč Janez, Skobrne Anton, Fabjančič Jožef in Avgust, Fabjančič Alojz, Živič Janez, Habine Karl, Pribožič Franc, Dular Avgust, Krejan Franc, Levičar Alfonz, Vodopivec Jožef, Čučnik Jan., Mirt Alojz, Pribožič Albin, Pšeničnik Vinko in Maks Šuštarčič se nahajajo kot boritelji za domovino sedaj na bojnem polju. Bog ohrani vse naše vrle vojake močne in zmagovite v boju in nam vsem daj, da se kmalu vidimo po tolikih mescih ločitve!

* **Trbovlje.** Na že davno željo mnogih trboveljskih občanov se uprizori toli lepa igra „Lurška palstarica“ v dvorani Društvenega doma, in sicer dne 12. decembra t. l. ob 3. uri popoldne. Ker je čisti dobiček namenjen Rdečemu križu, se nadejamo in pričakujemo obilne udeležbe. Vstopnina po navadi!

* **Sv. Peter na Medvedovem selu.** Č. gospod zlatomašnik Janez Nep. Sparhakl je umrl v nedeljo, dne 21. novembra po božji službi, med katero so vsi verniki molili za njegovo srečno zadnjo uro. Pogreb se je vršil v torek, dne 23. novembra ob večki udeležbi vernega ljudstva in 16 č. g. duh. tovarišev, med njimi edinega še živečega sošolca, zlatomašnika župnika Gajšeka. Vodil ga je in rajnemu ganljivo slovo govoril vč. g. rogaški dekan Salamon. Rajni je bil rojen 25. aprila 1837 v Rogatcu, v mašnika posvečen 1863 in je kot kaplan služil v Lučah 1863—1866, pri St. Pavlu ob Vojaki 1866—1870, v Črešnjevcu 1870—1871 in v Hočah 1871—1874 od 1874—1879 je bil provizor in župnik pri Sv. Ožbaltu ob Dravi, od 7. februarja 1879 do 30. aprila 1907 pa župnik tukaj. Ko je stopil v pokoj, se je preselil v kaplanijo, kjer je tudi umrl. V celem je bival pri nas nad 36 let. Kot tukajšnji župnik je leta 1882 dal napraviti novi veliki altar, za katerega je tudi presvetil cesar daroval 200 K, leta 1884 je zakristijo povečal in nad-

njo oratorij postavil, leta 1891 je oskrbel novi zvon za srečno zadnjo uro in leta 1905 je dal po slikarju Pavliču čedno prenoviti vso cerkev. Kot vpokojenec nam je omogočil dvojno službo božjo, h kateri so radi prihajali verniki iz vseh sosednih župnij. Bil je veselega značaja, zavoljo katerega je bil daleč znan in povsod priljubljen. Naj mu ljubi Bog bogato poplača vsa njegova dobra dela!

* **Planina.** G. Dominik Bohorč nam poroča, da so grajščinski lovci zasledili v gozdu planinske graščne tri divje prašiče.

* **Kostrivnica.** Na Ruskem je ujet Jož. Ogrizek. Pri vojaki je bil od 15. marca do 18. oktobra, ko je bil ujet.

* **Najvišje cene za svinjsko mast, speh in za svinjsko meso.** Ministrska naredba določa najvišje cene za svinjsko mast, speh in svinjsko meso za tostransko državno polovico sledeče: Če prodaja svinje-rejce prekupeu svinjsko mast in speh, je določena za dobo od dne 16. decembra 1915 do dne 15. januarja 1916 za svinjsko mast najvišja cena 721 K za 100 kg, za notranjo maščobo 680 K in za nespuščen speh 639 K za 100 kg. Za dobo od 16. januarja do 15. februarja 1916 za svinjsko mast 670 K, za notranjo svinjsko maščobo 628 K in za nespuščen speh 608 K, za dobo od 16. februarja do 15. marca 1916 za svinjsko mast 618 K, za notranjo maščobo 577 K in za nespuščen speh 556 K za 100 kg. Od 15. marca 1916 naprej pa do preklica za svinjsko mast 567 K, za notranjo maščobo 525 K in za nespuščen speh 505 K za 100 kg.

Zadnja poročila došla v četrtek, 2. dec.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 1. decembra.

Rusko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov. Pod avstro-ogrskim vrhovnim poveljstvom vojskujoče se zavezniške čete severno-izhodne bojne črte so ujele v mesecu novembru 78 ruskih častnikov in 12.000 mož ter uplenile 32 strojnih pušk.

Italijansko bojišče.

Včerajšnji dan je potekel ob soški bojni črti v obče nekoliko bolj mirno. Le na tolimnsko območje so se vršili opetovani hudi napadi. Vse te sovražne sunke je odbil naš ogenj. Danes, dne 1. decembra, po noči, je sovražnik izvršil močen artilerijski napad na severno pobočje gore Sv. Mihaela. Istočasno so napadli Italijani tudi vrh te gore; bili so odbiti. Tudi sovražni napačni poskusi na ozemlju pri Sv. Martinu so bili odbiti.

Srbsko bojišče.

Naše čete prodirajo obkoljevalno proti mestu Plevlje. Ena kolona napada višino Gradina južno-izhodno od sedla Metalka, neka druga kolona je zavzela z naskokom v popoldanskih urah in ko je nastopila tema, nek rob gorske planote 10 km. severno od mesta Plevlje. Ta rob je sovražnik trdovratno branil.

Dne 29. novembra so zavzeli Bolgari mesto Prizren. Armada generala pl. Kövesa je ujele v mesecu novembru 40.800 srbskih vojakov in 26.600 drugih za orožje sposobnih Srbov, uplenila 179 topov in 12 strojnih pušk.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 1. decembra.

Balkansko bojišče.

Na posameznih mestih se vršijo uspešni boji s sovražniškimi zadnjimi stražami. Pri Prizrenu so bolgarske čete ujele 15.000 Srbov ter so uplenile veliko gorskih topov in drugega vojnega gradiva.

V Prizrenu ujeli Bolgari do 17.000 Srbov.

Srbski kralj beži.

V Prizrenu so Bolgari ujeli dne 29. novembra, ko so mesto zasedli, 16.000 do 17.000 Srbov; uplenili so 50 poljskih topov in havbic, 20.000 pušk in ogromno množino vojnega gradiva. Srbski častniki so zapustili svoje čete in so v divjem begu iskali svoje rešitve. Kralj Peter in ruski poslanik knez Trubeckoj sta odjahala iz Prizrena v neznan smeri. V Prizrenu so Srbi zažgali 148 svojih avtomobilov. Bolgarsko uradno poročilo končuje svoje poročilo o bitki pri Prizrenu sledeče: „Skoro gotovo bo pomenila bitka pri Prizrenu, v kateri smo ujeli zadnje ostanke srbske vojske, konec naše vojske zoper Srbijo.“

Ako naročite

in to nemudoma storne,

1 srečko avstrijskega Rudečega križa

1 srečko ogrskega Rudečega križa

1 srečko budimpoštanske bazilike

1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz l. 1880

1 dobitni list 4% ogrske bip. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok
za vseh pet
srečk ozir.
dobitnih listov
samo 5 kron.

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 690.000 K

Dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do**4000 frankov popolnoma zastonj.**

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno

484

Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

Nova pošiljatev vina

iz Bola (otok Brač) je došla dne 13. okt.

kijub velikim težavam v dobrem stanu v Maribor. Cenjeno občinstvo, naj blagovoli vzeti to na znanje, da se podpisana tvrdka nahaja v prijetnem položaju, da lahko prevzame zopet večje pošiljave, dokler bo namreč zaloga zadostovala.

Vino se radi dobre kakovosti toplo priporoča posebno ljudem, ki so slabokrvni in ki so na potu okrevanja. Za izvor in pristnost vina prevzame tvrdka vsako jamstvo.

Tvrdka F. Cvitanič-vdova,

vinska trgovina Maribor, Šolska ulica št. 5. 658

Vinograd na prodaj!

V ormoško - ljutomerskih gorinah je na prodaj majhen vinograd z lepo gosposko in viničarsko hišo, s sadonosnikom in z njivo. Vprašanja pod Poštno-ležeče 51, Središče. 669

Lotarijske številke.

Gračec, dne 24. novembra 1915: 82 55 62 4 68

Lnc, dne 27. novembra 1915: 5 28 45 58 8

Laneno seme

v vsaki množini se kupi. Ponudbe na A. Zankl sinovi, tovarna barv v Ljubljani. 718

Karolina Paternolli naznanja v svojem in v imenu svojega soproga Arturja Paternolli, c. kr. ritmojstra i. sl. bataljonskega poveljnika, svojih otrok Aglaje, Arturja, Marcele in Aleksisa in vseh sorodnikov vsem sočutečim prijateljem in znancem globokopretresujočo novico o smrti svojega ljubega, dobrega očeta, oziroma tasta in dedeka gospoda

Jožefa Martine,**veletržca,**

kateri je v nedeljo dne 28. novembra 1915 ob 1/2 3. uri popoldne po dolgem trpljenju v 80. letu svojega neutrudno delavnega življenja sladko zaspal.

Truplo dragega rajnega se je v torek, dne 30. novembra ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, Webergasse 5, slovesno blagoslovilo in potem na mestnem pokopališču položilo v družinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 1. decembra ob 10. uri v stolnici.

Maribor, dne 29. novembra 1915. 718

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2%, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripišejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2%, na menice po 6%, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in zasebnikih, prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbe dela posojilnica brezplačno, stranka plača samo koleke. 60

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj se najbolj priporoča.**Schicht-Perilo — Bojno-Perilo.**

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ura ali preko noči s pralnim praškom „Ženska hvala“. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljše Schichtovo milo znamka „Jelen“ — še je potrebno, da se najlepše perilo dobi.

Prištedjuje posel, čas, denar in milo.

Dobiva se povsodi!

Onimol je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsodi! 708

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po**4 1/2%**

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike. -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Cenj. naročnikom „Slov. Gospodarja“ starim in novim!

Vojska je ...

Upravništvo »Slovenskega Gospodarja« Vas zopet iskreno pozdravlja. Še vedno živimo v dobi vojske; vsak dan nova poročila, dogodek drvi za dogodkom. Ni je kmalu slovenske družine, ki bi ne imela kakega sorodnika ali znanca na bojišču; zato se pa slovensko ljudstvo tudi živo zanima za dogodke na bojišču, kjer se borijo njegovi sinovi za ljubo domovino. Naše ljudstvo zdaj pridno sega po dobrih časnikih.

„Slovenski Gospodar“ poroča najbolj zanimivo.

O dogodkih na bojišču poroča najbolj mikavno »Slovenski Gospodar«. Vsak teden ima lep pregled o vojski in prinaša zanimive dogodke in zgodbe z bojišča. Zato se je pa slovensko ljudstvo zdaj tudi trdno poprijelo »Slovenskega Gospodarja«. Kako priljubljen je postal naš list, se najbolj kaže v tem, da je poskočilo število naročnikov na **23.000**. Zato pa

Slovinci! Naročajte „Slovenskega Gospodarja“!

Novo leto je pred durmi. Kdor je že dozdej naročnik našega lista, naj naročnino v kratkem pošlje po položnici, ki smo jo danes priložili. Če le mogoče, naj se pošlje naročnina še pred novim letom. Ob novem letu ima upravništvo grozno veliko opravila, zato raje vidi, če se vsaj nekaj dela opravi poprej, da ne pride vse naenkrat. Naročnina za list se mora **plačati vedno naprej**, posebno v sedanjih časih, ko moramo tudi mi papir, barvo in delavce plačati vedno takoj. Kdor lista za leto **1916 do 1. februarja ne bode plačal**, se mu bode list ustavil. Cenjeni naročniki, pošljite torej denar kakor hitro mogoče, da boste dobivali list redno naprej.

Pristaši! Agitirajte za naš list,

da stopijo v krog naših naročnikov tudi vsi tisti, ki nimajo še lista naročenega. List se bode pošiljal **samo tistim, ki ga bodo plačali. Brez denarja ne dobi nikdo lista.**

Novi naročniki, ki nimajo pri rokah naše položnice, naj pošljejo denar **po nakaznici**, ker na ta način bodo najprej dobili list. Naročanje lista po dopisnici povzroča le nepotrebno zamudo pri pošiljavi lista in nepotrebno delo v upravništvu. Kdor si list naroči **na ogled**, dobi le eno številko s položnico vred, s katero naj nemudoma pošlje denar.

Največje veselje v našem upravništvu

vlada ob novem letu, ko pride na dan 400 do 500 položnic in z njimi denar. Čim več položnic, tem rajši smo! To da sicer veliko, veliko dela, pa upravništvo se dela ne boji, **če so le položnice dobro izpolnjene.**

Grozna žalost in jeza

pa mučita upravništvo, kadar dobi položnice ali nakaznice, ki niso prav izpolnjene. Nekateri ne napišejo sploh nobenega imena na položnico ali izpustijo krstno ime, ali ime tako slabo zapišejo, da se ne da brati, ali ne napišejo pošte in kraja, kjer bivajo itd. Take položnice delajo upravniku grozne preglavice, ker ne ve, komu bi zapisal poslani znesek. Išče in išče ter se jezi, včasih pride skoraj že tako daleč, da bi najraje klel, ko bi ne bilo prepovedano. In ko je imel s tako položnico večkrat že pol ure dela, jo mora odložiti, ne da bi mogel vpisati znesek. Potratil je dragi čas z brezuspešnim iskanjem! Škoda pa ima v takem slučaju tisti, ki je poslal denar, ker se mu znesek pri najboljši volji ni mogel vpisati v dobro. Ako tak naročnik lista ne dobiva redno, si je sam kriv, kajti upravništvo mu ne more pomagati!

Kako je torej treba izpolniti položnice in nakaznice?

 Empfangschein — Prejemnica	a) Erlagschein — Položnica	Buchungsschein — Vpisnica
über eine Einlage von } K b) h, { d. j. o vlogu od } t. j. Kronen, } kron } c)	Einlage } K d) h Vlog } geleistet durch } vplačan po } e) in } v } f) auf Konto-Nr. } 76.137 na račun št. } am } g) 191 dne } Poststempel: } 76 Poštini pečat: }	Einlage } K h) h Vlog } geleistet durch } vplačan po } i) Konto-Nr. } 76.137 Račun št. } Poststempel: } 76 Poštini pečat: }
auf das Scheckkonto bei dem k. k. Postsparkassen-Amt in Wien, Nr. 76.137 na čekovni račun pri o. kr. pošto-hranilničnem uradu na Dunaji št. 76.137 Kontoinhaber: — Imetnik računa:	auf Konto-Nr. } 76.137 na račun št. } am } g) 191 dne } Poststempel: } 76 Poštini pečat: }	Konto-Nr. } 76.137 Račun št. } Poststempel: } 76 Poštini pečat: }
Unterschrift des Postbeamten: Podpis poštnega uradnika:	Diese Scheine sind durch den Postbeamten abzutrennen und mit der Tagesrechnung an das k. k. Postsparkassen-Amt einzusenden. To listke naj poštni uradnik oddeli in pošlje z dnevnim računom o. kr. pošto-hranilničnemu uradu.	

Da bodo naročniki pravilno izpolnili položnice, smo danes tukaj ponatnili vzorec položnice, in hočemo na podlagi tega vzorca zdaj natančno povedati, kaj in kako se naj napiše na položnico. Za izpolnitev položnice veljajo ta-le pravila:

1. Piši lepo in razločno, da bo vsakdo lahko čital.
2. Nad besedo položnica, tam kjer vidiš črko **a)**, zapiši, ako si že dozdej imel list: **star naročnik**, in zraven pristavi **tisto številko**, ki jo najdeš na ovitku, v katerem se ti pošilja »Slovenski Gospodar«. To je silno važno, ker to upravnika obvaruje marsikatero pomoto in mu delo silno okrajša.
3. Tam kjer se nahajajo črke **b)**, **d)**, in **h)**, zapiši s **številkami** znesek ki ga pošlješ.
4. Na vrste pri črki **c)** napiši znesek z besedami.
5. Na črte pri črki **e)** in **i)** natančno napiši **krstno in rod-binsko ime** tiste osebe, za katero se denar pošlje. **Krstno ime** mora biti zraven, ker se mnogi enako pišejo in se potem večkrat spoznajo le po krstnem imenu drug od drugega.
6. Tam kjer vidiš črko **f)**, natančno napiši **vas**, v kateri stanuješ, in pa **pošto**. To dvojico ne sme manjkati.

7. Pri črki **g)** se napiše dan, ko se je znesek oddal na pošto. Ako bodo položnice tako izpolnjene, kakor je tukaj predpisano, potem bo upravništvo lahko gladko in hitro delalo in ne bo pomot. Kdor pošlje denar **po nakaznici**, naj nakaznico tudi natančno izpolni. Ob robu zapiši natančno svoje ime ter kraj in pošto svojega bivanja. Na drugi strani pa napiši kratko, ali si **nov** ali **star** naročnik ter se pristavi, za kaj je poslani denar, n. pr. »Ta denar je za »Slovenskega Gospodarja« za četrť ali pol leta ali za celo leto«.

Končno si še dobro zapomni!

S položnico ali tudi nakaznico se naj pošlje na upravništvo »Slovenskega Gospodarja« **samo denar, ki je res namenjen za »Slovenskega Gospodarja«**. Nikdar se ne sme pošiljati na upravništvo »Gospodarja« **obenem z naročnino** še denar za druge namene, n. pr. za list »Stražo« ali »Glasnik« ali za »Slovensko Stražo«, ker dela deljenje teh denarjev po celem Mariboru upravništvu velike sitnosti in se taki zneski kaj lahko izgubijo. Cenjeni naročniki ne smejo misliti, da so vse blagajne **združene v upravništvu »Slovenskega Gospodarja«** ali v tiskarni.

Koliko stane „Slov. Gospodar“? »Slovenski Gospodar« stane v Avstriji za četrť leta **1** krono, pol leta **2** kroni, celo leto **4** krono. Za Nemčijo se je naročnina podražila, ker je poskočila poštnina, in stane za četrť leta **K1-50**; za pol leta **3** krono in za celo leto **6** kron. Tudi za vse druge evropske države in za Ameriko se je povišala poštnina, zato stane naš list za te države za četrť leta **2** kroni, pol leta **4** krono in celo leto **8** kron.

TISKARNA SV. CIRILA

V MARIBORU KOROŠKA CESTA ŠT. 5

(V LASTNI HIŠI)

1916

Državni telefon št. 113.

Ustanovljena l. 1885.

Poštne hranilnice št. 25.010.

1916

TISKARNA SV. CIRILA

tiska knjige, vabila, časopise, ilustrovane cenike, diplome, pismeni papir, okrožnice, zavitke, račune, barvotiske, zaročna in poročna naznanila, vstopnice, dopisnice, plesne rede, osmrtnice, letake, lepake, sprejemnice, naslovnice, tiskovine za šole, vse urade in društva, pravila, dolžna pisma, menice, spovedne listke,

vizitke, jedilne listke i. t. d. v vseh svetovnih jezikih okusno, hitro in po nizki ceni.

Januar		Februar	
S	1 Novo leto	T	1 Ignacij, šk. m.
N	2 Ime Jezusovo	S	2 Svečnica
P	3 Genovefa, dev.	Č	3 Blaž, škof
T	4 Tit, škof	P	4 Veronika, dev.
S	5 Telesfor	S	5 Agata, d. m.
Č	6 Sv. Trije Kralji	N	6. po razgl. Gosp.
P	7 Valentin, škof	P	7 Romuald, op.
S	8 Severin, opat	T	8 Apolonija, d. m.
N	9 I. po razgl. Gosp.	S	9 Šolastika, dev.
P	10 Pavel I., papež	Č	10 Adolf, šk.
T	11 Božidar, opat	P	11 Evlalija
S	12 Ernest	S	12 Katarina od R.
Č	13 Veronika, dev.	N	13 6. po razgl. Gosp.
P	14 Hilarij, škof	P	14 Valentin, m.
S	15 Pavel, pušč.	T	15 Favstin, m.
N	16 2. po razgl. Gosp.	S	16 Julijana, dev.
P	17 Anton, puščav.	Č	17 Donat
T	18 Sv. Petra stol	P	18 Simeon, šk.
S	19 Fabijan i. Bošt.	S	19 Julijan, sp.
Č	20 Neža, dev. m.	N	20 I. predp. Eleverij
P	21 Vincencij, m.	P	21 Maksimilijan
S	22 Zaroča Mar. D.	T	22 Stol sv. Petra
N	23 3. po razgl. Gosp.	S	23 Peter Damijan
P	24 Timotej, škof	Č	24 Matija, apost.
T	25 Izpreobr. Pavla	P	25 Valburga, opat.
S	26 Polikarp, šk. m.	S	26 Marjeta Kort.
Č	27 Janez Zlatoust	N	27 2. predp. Leander
P	28 Julijan	P	28 Roman, opat
S	29 Francišek Sal.	T	29 Justus
N	30 4. po razgl. Gosp.		
P	31 Peter Nol. sp.		

Marec		April	
S	1 Albin, škof	S	1 Hugon, škof
Č	2 Simplicij, p.	N	2 4. post. (sredp.)
P	3 Kunigunda ces.	P	3 Abundij, škof
S	4 Kazimir, sp.	T	4 Izidor, škof
N	5 3. predp. Agapeta	S	5 Vincencij F., sp.
P	6 Fridolin, opat	Č	6 Sikst, papež
T	7 Pust. Tomaž	P	7 Herman, spoz.
S	8 † Pepelnica	S	8 Albert, škof
Č	9 Franciška Rim.	N	9 5. post. (tiha)
P	10 40 mučencev	P	10 Metilda, dev.
S	11 Heraklij, m.	T	11 Leon I., papež
N	12 I. post. Gregor I.	S	12 Saba, muč.
P	13 Rozina, vd.	Č	13 Hermenegild
T	14 Matilda, k.	P	14 Justin, muč.
S	15 † Kvat. Klemen	S	15 Helena, kralj.
Č	16 Hilarij	N	16 6. post. (cvetna)
P	17 † Kvat. Jedert	P	17 Rudolf, muč.
S	18 † Kvat. Ciril Jer.	T	18 Apolonij, m.
N	19 2. post. J. Ž. D. M.	S	19 Ema, vdova
P	20 Benvenut, šk.	Č	20 † Vel. četrtek
T	21 Feliks in tov.	P	21 † Vel. petek
S	22 Benedikt, opat	S	22 † Vel. sobota
Č	23 Viktorijan	N	23 Velika noč
P	24 Gabrijel, nadan.	P	24 Velik. pondelj.
S	25 Oznanjenje M. D.	T	25 Marko, ev.
N	26 3. post. Eman.	S	26 Marcelin, škof
P	27 Rupert, šk.	Č	27 Peregrin
T	28 Janez Kap.	P	28 Pavel od sv. K.
S	29 Ciril, škof, m.	S	29 Peter, muč.
Č	30 Angela F. vd.	N	30 I. pov. (bela)
P	31 Modest, šk.		

TRGOVINA TISK.
sv. Cirila priporoča svojo veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, skatljic za peresnike, peres, radirk, svinčnikov, zavitkov (belih in barvanih, v vseh velikostih), kamenčkov,

Maj		Julij	
P	1 Filip in Jakob	S	1 Teobald, pušč.
T	2 Atanazij, šk.	N	2 3. pob. Obis. M.D.
S	3 Najdba sv. križa	P	3 Helijodor, šk.
Č	4 Florijan, m.	T	4 Urh, škof
P	5 Pij V., papež	S	5 Ciril in Metod
S	6 Janez Ev.	Č	6 Izaija, papež
N	7 2. pov. Stanislav	P	7 Vilibald, škof
P	8 Prik. Mihaela	S	8 Elizabeta, kr.
T	9 Gregor Nac. šk.	N	9 4. pob. Veronika
S	10 Izidor	P	10 Amalija, dev.
Č	11 Gangolf	T	11 Pij I., papež
P	12 Pankracij, m.	S	12 Mohor in Fort.
S	13 Servacij, šk.	Č	13 Marjeta, dev.
N	14 3. pov. Bonifacij	P	14 Bonaventura, š.
P	15 Zofija, mučen.	S	15 Henrik I., ces.
T	16 Janez Nep., m.	N	16 5. pob. Skap. D.M.
S	17 Paškal, spoz.	P	17 Aleš, spoz.
Č	18 Venancij	T	18 Kamil Lel., spoz.
P	19 Celestin, pap.	S	19 Vincencij Pavl.
S	20 Bernardin, sp.	Č	20 Marjeta, d. m.
N	21 4. pov. Valens, m.	P	21 Danijel; Olga
P	22 Helena	S	22 Marija Magd.
T	23 Deziderij, šk.	N	23 6. pob. Apolinar
S	24 Marija D., p.k.	P	24 Kristina, dev.
Č	25 Gregor VII., p.	T	25 Jakob, apostol
P	26 Filip Neri, sp.	S	26 Ana, mati M. D.
S	27 Magdalena Pac.	Č	27 Panteleon, m.
N	28 5. pov. Avguštin	P	28 Inocencij, p.
P	29 Maksim, križev.	S	29 Marta, dev.
T	30 Ferdinand	N	30 7. pob. Abdon
S	31 Angela, d.	P	31 Ignacij Lojol. sp.

Junij		Avgust	
Č	1 Krist. vnebohod	T	1 Vezi Petra, ap.
P	2 Marcelin, muč.	S	2 Porcijunkula
S	3 Klotilda, kr.	Č	3 Najd. sv. Štefan
N	4 6. pov. Kvirin	P	4 Dominik, spoz.
P	5 Bonifacij, šk.	S	5 Marija D. snež.
T	6 Norbert, šk.	N	6 8. pob. Gosp. izpr
S	7 Robert, opat	P	7 Kajetan, spok.
Č	8 Medard, šk.	T	8 Cirijak, Larg.
P	9 Primož	S	9 Roman, muč.
S	10 Marjeta, kr.	Č	10 Lavrencij, muč.
N	11 Binkošti	P	11 Tiburcij, muč.
P	12 Binkoštni pond.	S	12 Klara, devica
T	13 Anton Padov.	N	13 9. pob. Hipolit.
S	14 † Kvat. Bazilij	P	14 Evzebij, spoz.
Č	15 Vid, muč.	T	15 Vel. Gospojnica
P	16 † Kvat. Franc R.	S	16 Rok, spoz.
S	17 † Kvat. Adolf, š.	Č	17 Liberat, muč.
N	18 I. pob. Sv. Trojica	P	18 Joahim, oče M.
P	19 Feliks in Fort.	S	19 Ludovik Toled.
T	20 Silverij, pap.	N	20 10. pob. Bernar.
S	21 Alojzij	P	21 Ivana Frančiš.
Č	22 Sv. Rešnje Telo.	T	22 Srce Marijino
P	23 Eberhard, šk.	S	23 Cahej, spozn.
S	24 Janez Krstnik	Č	24 Jernej, ap.
N	25 2. pob. Viljem, op.	P	25 Ludovik, spoz.
P	26 Janez in Pavel	S	26 Cefirin I., pap.
T	27 Hema, vdova	N	27 11. pob. Jožef K.
S	28 Leon II., pap.	P	28 Avguštin, šk.
Č	29 Peter in Pavel, ap.	T	29 Obgl. sv. Jan. Kr.
P	30 Srce Jezus.	S	30 Feliks, muč.
		Č	31 Rajmund

September		Oktober	
P	1 Egid, op.	N	1 16. pob. Remigij
S	2 Štefan, kralj	P	2 Leodegar, šk.
N	3 12. pob. Evfemija	T	3 Kandid, muč.
P	4 Rozalija, dev.	S	4 Frančiš. Ser.
T	5 Lavrencij	Č	5 Placid
S	6 Hermogen, m.	P	6 Brunon, spoz.
Č	7 Bronislava	S	7 Justina, dev.
P	8 Mala Gospojnica	N	8 17. pob. Brigita, v.
S	9 Korbinijan, šk.	P	9 Dionizij, šk. m.
N	10 13. pob. Nikolaj	T	10 Frančišek B. sp.
P	11 Prot in Hijac.	S	11 Nikazij, škof
T	12 Macedonij, šk.	Č	12 Maksimilijan, š.
S	13 Notburga, dev.	P	13 Edvard, kralj
Č	14 Poviš. križa	S	14 Kalist, pap.
P	15 Nikodem, m.	N	15 18. pob. Terezija
S	16 Ljudmila, vd.	P	16 Gal, opat
N	17 14. pob. Lambert	T	17 Hedvika, kr.
P	18 Jožef Kup., sp.	S	18 Luka, evang.
T	19 Januvarij, m.	Č	19 Peter Alk.
S	20 † Kvat. Evstahij	P	20 Janez Kancijan
Č	21 Matej, apostol	S	21 Uršula, devica
P	22 † Kvat. Mavricij	N	22 19. pob. Kordula
S	23 † Kvat. Tekla	P	23 Severin, šk.
N	24 15. pob. Mar. D. r. u.	T	24 Rafael, nad.
P	25 Kleofa, spoz.	S	25 Krisant in Kris.
T	26 Ciprijan in Just.	Č	26 Evarist, p. m.
S	27 Kozma in D.	P	27 Frumencij, šk.
Č	28 Vaclav, kralj	S	28 Simon in Juda
P	29 Mihael, nad.	N	29 20. pob. Narcis, š.
S	30 Hieronim, sp.	P	30 Klavdij, muč.
		T	31 Volbenk

November		December	
S	1 God vseh svetnik.	P	1 Eligij, škof
Č	2 Vseh ver. duš.	S	2 Bibijana, m.
P	3 Viktorin, škof	N	3 I. adv. Franč. Ks.
S	4 Karol Boromej	P	4 Barbara, dev. m.
N	5 21. pob. Caharija	T	5 Saba, opat
P	6 Lenart, opat	P	6 Miklavž
T	7 Prosdocij, šk.	Č	7 † Ambrozij, šk.
S	8 Bogomir, šk.	P	8 Br. sp. Mar. Dev.
Č	9 Božidar, m.	S	9 Peter For., šk.
P	10 Andrej Avel, sp.	N	10 2. adv. Lor. M. B.
S	11 Martin, škof	P	11 Damaz, pap.
N	12 22. pob. Martin	T	12 Sinezij, muč.
P	13 Stanislav K., sp.	S	13 Lucija, d. muč.
T	14 Varstvo Mar. D.	Č	14 Spiridijon, šk.
S	15 Leopold, sp.	P	15 Kristina, dev.
Č	16 Otmar	S	16 Evzebij, škof
P	17 Gregorij, škof	N	17 3. adv. Lazar, š.
S	18 Odon, opat	P	18 Gracijan, šk.
N	19 23. pob. Elizabeta	T	19 Nemezij, muč.
P	20 Feliks Val., sp.	S	20 † Kvat. Liberat
T	21 Dar. Mar. Dev.	Č	21 Tomaž, ap.
S	22 Cecilija, dev. m.	P	22 † Kvat. Cenon
Č	23 Klemen, p. m.	S	23 † Kvat. Viktorij
P	24 Janez od križa	N	24 4. adv. Ad. in E.
S	25 Katarina	P	25 Božič. Roj. Gosp.
N	26 24. pob. Konrad	T	26 Štefan, muč.
P	27 Virgil, škof	S	27 Janez Evang.
T	28 Eberhard, šk.	Č	28 Ned. otroč.
S	29 Saturnin, m.	P	29 Tomaž, šk.
Č	30 Andrej, ap.	S	30 David, kr.
		N	31 Pred N. let. Silv.

črnil, tabljic, trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v skatljah in mapah, razglednic. Svete podobe (male, velike in stenske), razpela v vseh velikostih, molitveniki, svetinjice, stampilije za urade, moleki, skapulirji i. t. d.